

ESPERANTOLEHTI

Esperanta Finnlando ♦ Esperantobladet ♦ huhtikuu ♦ aprilo ♦ 3a/2007

Jubilea numero ♦ Juhlanumero ♦ Jubileumsnummer

Esperanto-Asocio de Finnlando
Suomen Esperantoliitto
Esperantoförbundet i Finland
1907-2007

Programo de la jubilea tago – kunprenu al la festo!
Tutustu esperantoon! Lernu.net, kongressit, historia...
Bekanta dig med esperanto!

ESPERANTOLEHTI

Esperanta Finnlando ♦ Esperantobladet

ISSN: 0787-8206

Kielipoliittinen aikakauslehti. Suomen Esperantoliitto ry:n äänenkannattaja.

Språkpolitisk tidskrift. Organ för Esperantoförbundet i Finland.

Lingvopolitika periodaĵo. Organo de Esperanto-Asocio de Finnlando.

Perustettu/Grundad/Fondita 1918. Esperantolehti ekde/från 1989 lähtien.

Esperanta Finnlando 1918-23, 1948-53, 1959-1987.

Ilmestyy kuusi kertaa vuodessa. Utkommer sex gånger i året. Aperas sesfoje jare.

Toimitusryhmä/Redaktionsgrupp/Redakta grupo: ✉ eaflehti@esperanto.fi

Päätoimittaja/Chefredaktör/Ĉefredaktoro: *Mikko Mäkitalo*

Juhlanumeron toimittaja/Jubileumsnumrets redaktör/Redaktoro de la jubilea numero: *Carola Antskog*

Taitto/Layout/Enpaĝigo: *Ilkka Santtila*

Fleminginkatu 12a A 16, 00530 Helsinki. ☎ 050 365 0037 ✉ ilkka.santtila@welho.com

Vastaava toimittaja/Ansvarig redaktör/Respondeca redaktoro: *Anna Ritamäki*

Tilauhinta/Prenumerationspris/Abonprezo: 18 e/vuosi/år/jaro;

Jäsenille/ För medlemmar/ Por membroj: 12 e.

Tilaukset, osoitteenmuutokset/Abonoj, adresŝanĝoj:

Suomen Esperantoliitto, Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki. ☎ (09) 715 538 ✉ eaf@esperanto.fi

Prenumerationer, adressförändringar: EAF, Broholmmsgatan 15 C 65, 00530 Helsingfors.

Pankkitili/Bankkonto: Sampo 800017-230825.

Julkaisija/Utgivare/Eldonanto: Suomen Esperantoliitto ry – Esperanto-Asocio de Finnlando.

Painosmäärä/Upplaga/Eldonkvanto: 400 (3a: 1000)

Esperanto-Asocio de Finnlando ♦ Suomen Esperantoliitto ry

Fondita/Perustettu/Grundad: 1907

Prezidanto/Puheenjohtaja/Ordförande: *Anna Ritamäki*

Brokärrvägen 89, 25700 Kimito. ☎ (02) 423 146 ✉ (02) 423 246 ✉ eafprezidanto@esperanto.fi

Vicprezidanto/Varapuheenjohtaja/Vice ordförande: *Päivi Saarinen*

Ruorimiehenkatu 5 C 23, 02320 Espoo. ☎ (09) 813 3217 ✉ paivi.saarinen@iki.fi

Sekretario/Sihtööri/Sekreterare: *Tiina Oittinen*

Puutarhakatu 26 A 11, 20100 Turku. ☎ (02) 230 5319 ✉ eafsekretario@esperanto.fi

Aliaj estraranoj / Hallituksen muut jäsenet / Övriga styrelsemedlemmar:

tuomo.grundstrom

Tuomo Grundström, Anundilankatu 3, 26100 Rauma. ☎ 050 5180 590, (02) 822 7779 ✉ @lailanet.fi

Börje Eriksson, Keiturintie 274, 16510 Luhtikylä. ☎ (03) 785 1191 ✉ esperarto@phnet.fi

Taneli Huuskonen, Lapinlahdenkatu 23 A 7, 00180 Helsinki. ☎ (09) 694 0964 ✉ taneli@poczta.onet.pl

Jukka Laaksonen, Orimuskatu 79 B 4, 33580 Tampere. ☎ (03) 2554 724 ✉ jvaletto@kolumbus.fi

Vicestraranoj/Varajäsenet/Suppleanter:

Mira Anonen, Karstulantie 8 E 70, 00550 Helsinki. ☎ 040 759 2184 ✉ mira.anonen@helsinki.fi

Olli Pajula, Salamakuja 4 as 2, 90420 Oulu. ☎ 050 571 9224 ✉ olli.pajula@baanamail.fi

Timo Pirinen, Rinnetie 11-13 D 32, 06650 Hamari. ☎ 040 592 1756 ✉ timo.pirinen@gmail.com

Kasisto/Rahastonhoitaja/Kassör: *Tiina Kosunen*

Viittakorpi 2 D 22, 02280 Espoo. ☎ (09) 813 3024 ✉ eafkasisto@esperanto.fi

Pankkitili/Bankkonto (EAF): Sampo 800017-230825.

Peranto de UEA / Maksut UEA:lle / Betalningar till UEA:

Sampo 800020-5995369 (UEA/EAF Päivi Saarinen)

Adreso ĉe la EAF-oficejo. / Käytä Suomen Esperantoliiton toimiston osoitetta.

Oficejo/Toimisto/Kontor: Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki, avoinna tiistaisin klo 17-19.

☎ (09) 715 538 (puh.vastaaja/respondilo). Malfermita: marde 17-19-a horo.

Internet: <http://www.esperanto.fi>

Multe okazis dum cent jaroj

Kiam mi ekstudis la historion de Esperanto-Asocio de Finnlando mi revis pri libro eldonota ĝis la jubilea festo. Inter-tempe mi tamen trovis ke tiel multe okazis dum la 100 jaroj ke estus materialo por pli ol unu

libro kaj estis tro malfacile decidi per kiu parto komenci. Aliflanke mankas materialo de diversaj epokoj, eĉ se multaj personoj helpis serĉante. Do en la jubilea numero estas nur sporada historia prezento en la mezo de la gazeto, kiu tamen espereble donas justan bildon de la evoluo.

Paljon on sattunut liiton satavuotistaipaleella

Kun puolitoista vuotta sitten ryhdyin tutki-maan Esperantoliiton historiaa oli mielessäni kirjan julkaiseminen tämän vuoden alussa. Kuitenkin ilmeni, että toisaalta oli liikaa tietoa ja toisaalta tietojen puutetta joiltakin ajoilta. En ole löytänyt sopivaa mallia kirjan kirjoittamiseen. Lehden keskiaukeamalla on yksittäisiä tietoja, joista toivottavasti avautuu jokseenkin oikeansuuntainen kuva kehityksestä.

Tässä numerossa kokeilen erästä käytännön monikielisuuden muotoa. Eri kieliversiot eivät ole aivan samanlaisia. Olen yrittänyt kirjoittaa niin että huomioidaan lähteen kieli, kirjoittajan kieli sekä kohderyhmän kieli. Tässä on suhteellisen paljon ruotsinkielistä tekstiä kahdesta ensimmäisestä syystä ja suomenkielistä tekstiä viimeksi mainituista syistä. Suomenkielisten tekstieni suhteen Teuvo Alavillamon korjaustyö on ollut välttämätöntä ja arvokasta.

Ĉi-numere mi ankaŭ provas trilingvan modelon kun artikoloj enhave ne tute samaj. Tiu kiu komprenas ĉiujn lingvojn trovu ion interesan en ĉiu teksto. Samtempe ankaŭ unulingvanoj kaptu la kernon de la mesaĝo. La longeco de la teksto ofte dependas de la celgrupo aŭ de la proksimeco al la fonto. Ĉar plej granda kvanto de tiu ĉi gazeto estas disdonota al ekstera publiko, la esperantlingvaj tekstoj mallongas aŭ eĉ tute mankas pri kelkaj temoj.

Specialan dankon mi ŝuldas al Fondumo Esperanto, kies stipendio donis eblecon al mi viziti arkivojn kaj renkonti interesajn homojn. Por la engaĝiganto certe ĉi-numero portis pli da laboro ol normale, sed li estis ĉiam same trankvila. Grandan dankon.

Alkutekstin voi silti huomata olevan vieras-kielisen tekemä. Kiitoksia myöskin Ilkka Santtilalle, jolle tämä erikoisnumero on tuottanut paljon lisätyötä.

Omalta osaltani haluan lisäksi kiittää suomenruotsalaista Svenska kulturfondenian sekä Fondumo Esperanto -säätiötä apurahasta, joka on antanut minulle mahdollisuuden käydä arkistoissa ja tavata mielenkiintoisia ihmisiä.

Mycket intressant att upptäcka

När jag började forska i Esperantoförbundets historia var den optimistiska planen att det skulle komma ut en bok till 100-årsjubileet. Det visade sig i alla fall inte vara någon lätt sak att få ihop fakta till en heltäckande beskrivning. Trots att olika medlemmar i historikkommitten har sökt uppgifter på olika håll, så saknar vi ännu många viktiga bitar. Jag hoppas i alla fall att den mycket sporadiska sam-

Teuvo Alavillamo, aganto de la jaro

1. Suomen Esperantoliitto valitsi sinut vuoden 2006 toimeliaaksi esperantistiksi. Nimesi oli monille melko uusi ja työsi herätti uteliaisuutta. Missä ensinnäkin tutustuit esperantoon?

– Kotona löysin noin viisitoistavuotiaana kirjajhyllystä Vilkin sanakirjan ja vanhan oppikirjan, joka perustui esperanton peruskertomuskokoelman, Fundamenta Krestomation, ”Nokto”-nimiseen tarinaan Kolumbuksesta. Tietosanakirjoista etsimällä löysin vielä Setälän Taitosanakirjan artikkelin.

2. Mikä oli ensivaikutelmasi tästä kielestä? Innostiko se sinua jotenkin?

– Luin siihen aikaan kaikkea mahdollista. Ajatus kansainvälisestä kielestä tuntui hyvältä ajatukselta.

3. Miten itse opiskelit? Oliko sinulla pohjaa muista kielistä? Kuinka nopeasti opit?

– Aloitin sanakirjan kieliopista ja pidin hyvinkin uskottavana kieliopin tiivistämistä noin kuuteentoista sääntöön. Sanakirjan esipuhe oli ensimmäinen lukuteksti. Kävin oppikirjaa järjestelmällisesti läpi melko nopeasti ja arvelin myös ymmärtäneeni lukemani. Ruotsin ja englannin opinnot olivat vasta alussa. Muiden kielten kieliooppia opin lähinnä inhoamaan.

4. Oletko tavannut mielenkiintoisia esperantisteja verkossa tai muuten?

– 70-luvulla tutustuin parilla kurssilla joihinkin Turun seudun esperantisteihin, joista tietenkin Jorma Ahomäki on parhaiten mieleen jäänyt persoona. Puolan radion kuuntelusta heräsi kiinnostus maahan ja kirjeenvaihdon kautta myös toteutui useita matkoja eri puolille maata. Vasta parin viime vuoden aikana olen tutustunut paremmin suomalaisiin harrastajiin. Esperanton harrastajat ovat mielestäni sivistyneitä ja hieman omaperäisiä ja harrastavat myös muita persoonallisia juttuja, joten kysymykseen

voi helposti vastata kaikkien olleen mielenkiintoisia.

5. Mitä muuta iloa/uutta esperanto on sinulle antanut?

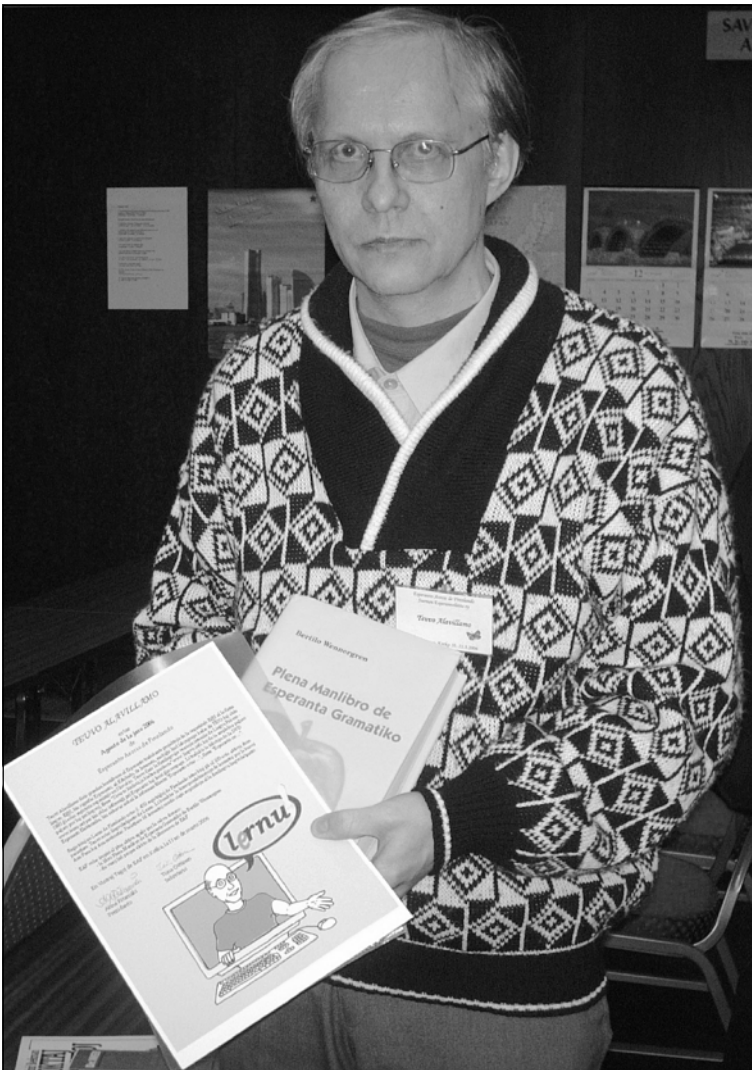
– Internetin pariin päästyäni löysin uuden maailman. Usean vuoden hiljaiselon jälkeen huomasin esperanton elävän lukuisilla nettisivuilla. Oma toiminta oli alusta pitäen pääasiassa suomentamista eri sivustoilla E@I:n kehittämän käännösohjelman avulla (Tejo, lernu!, Lingva Prismo, Nitobe-keskus, ikso.net, ILEI). Menetelmä on kiehtovan tehokas. Kielitaito on kasvanut esperanton lisäksi suomen kielessä.

6. Sinua haluttiin kiittää erikoisesti työstäsi lernu.netissä. Mikä on tämä ”lernu.net” ja mitä teet siellä?

– Sivusto on koko ajan kehittyvä verkosto, joka alun perin on tarkoitettu tutustuttamaan ihmisiä esperantoon ja avustamaan opiskelijoiden ensimmäisiä askeleita kielessä. Sivusto on kuitenkin laajentunut niin, että sitä voivat käyttää hyödykseen kaikki esperantistit opiskelun lisäksi tietolähteenä, viestintävälineenä ja viihteenä. Kattava sanakirja on kirjeitä kirjoitettaessa tai tekstejä luettaessa helposti käytettävissä. Sivustolla käänän uusia tekstejä, muokkaan vanhoja, kommentoin kieliavustajana kurssilaisten tehtäviä ja vastaan muihin lukijoiden esittämiin kysymyksiin. Sanakirjojen kehittäminen ja laajentaminen on myös tärkeä osa työstä. Kursien ja sivuston toiminnan testaaminen kuuluu myös asiaan.

7. Minkälaiset ihmiset opiskelevat lernun avulla? Jättääkö moni kesken? Tutustutteko myös ihmisinä?

– Lernuun on rekisteröitynyt kaikenikäisiä ihmisiä. Kiinnostuksen aste vaihtelee ja sivustolle voi aina palata myöhemmin uudestaan. He voivat valita laajasta kurssivalikoimasta mieleisen-

Teuvo Alavillamolle myönnettiin Aganto de la jaro 2006 -tunnustus-palkinto Suomen Esperantoliiton talvipäivillä maaliskuussa. Palkintoon kuului kunniakirja ja Plena Manlibro de Esperanto -teos, jonka on laatinut Lernu.net:in sanakirja-järjestelmän kehittäjä Bertilo Wennergren.

– Katastrofin partaalle ajetun maailman ongelmia en pohdi enää niin paljon kuin nuorempana. Tietokoneisiin ja muuhunkin yhteiskuntaan liittyvä ärsyttävä piirre on kaikenkattava valvonta ja vakoilu. Kamerat kaduilla ja työpaikoilla, sähköpostin ja netissä liikkumisen seuranta joko poliittisten, kaupallisten tai muuten vainoharhaisten syiden takia. Kauppojen asiakaskortit, matkustajien tietojen rekisteröinti, puhelutietojen tallennus ovat kaikki alttiita väärinkäytölle. Isoveljen valvonta laajenee jatkuvasti uusille aloille. Tuhansien eri rekisterien tietojen yhdistämismahdollisuudet ylittävät jo pahimmatkin tieteiskirjailijoiden kehittelemät kauhukuvat.

10. Haluaisitko vielä lisätä jotain?

– Esperanton käytön paras puoli on, ettei tarvitse odottaa mitään kielen lopullista voittoa ja maailmanvalloitusta, ennen kuin esperantoa voi hyödyntää tehokkaasti. Kielen nykytilasta voi ottaa selvää kyselemällä tai netin hakukoneilla etsimällä. Kotimaisen esperantotoiminnan lisäksi hyvin monilla aloilla on tapahtumia esperantoksi ympäri maailmaa. Aluksi mukaan pääsee helpoimmin Internetin kautta ja sitten myös matkustelemalla.

Haastatteli Raita Pyhälä

sä tai lukea ja tutkia muuten sivustoa. Kieliavustajien aktiivista osallistumisesta on pyritty pienentämään omatoimisia kursseja ja tehtäviä lisäämällä. Opiskelijaa suositellaan kokeilemaan eri kursseja ja siten ei ole mitään määrättyä järjestystä eikä tarvetta suorittaa kursseja kokonaan. Kurssilaisten kanssa kirjoittelen joskus myös muista asioista yksityisviesteillä.

8. Onko sinulla muita harrastuksia? Mistä pidät?

– Pidän kaikenlaisista peleistä, joista shakin peluu on säännöllisintä. Pulmatehtävät ja välineet ovat hyvin mielenkiintoisia. Tietokoneet ovat aina olleet läheisenä harrastuksena. Pyöräily hyötyliikuntana on pitänyt kuntoa yllä.

9. Onko asioita, joista et pidä? (ruoka, käytöstapa, asiointi maailmassa tms.)

Lernu.net → Johdanto → Esperantosta → Mikä se on?

Mitä esperanto on?

Se on kieli.

Esperanton tärkeitä piirteitä

- ♦ **Kansainvälinen:** Esperanto on hyödyllinen pääasiassa eri kansallisuuksien ihmisten väliseen viestintään silloin, kun heillä ei ole yhteistä äidinkieltä.
- ♦ **Puolueeton:** Se ei kuulu millekään erityiselle kansalle tai maalle ja siksi toimii puolueettomana kielenä.
- ♦ **Tasa-arvoinen:** Esperantoa käytettäessä voi tuntea itsensä kielellisesti tasa-arvoisemmaksi verrattuna esimerkiksi englannin käyttöön henkilön kanssa, joka puhuu englantia äidinkielenään.
- ♦ **Suhteellisen helppo:** Kielen muodon ja rakenteen takia on tavallisesti paljon helpompi hallita esperantoa kuin mitä tahansa vierasta kansallista kieltä.

- ♦ **Elävä:** Esperanto kehittyy ja elää samoin kuin muut kielet ja sen avulla voi ilmaista kaikkia inhimillisen ajattelun ja tunteiden muotoja.

“Meille, jotka olemme luoneet tämän sivuston, on nautinto käyttää esperantoa. Sen avulla viestimme päivittäin ystävien kesken eri maissa ja mantereilla, useimmiten Internetin välityksellä. Koemme esperanton sopivaksi ystävyuden ja yhteistyön välineeksi eri äidinkieltä puhuvien ihmisten kesken.”

/ Johdanto /

Kielen esittely

[Johdanto | Aakkoset | Substantiivit | Monikko | Objekti | Adjektiivit | **Etuliitteet** | Jälkiliitteet | Verbit | Verbimuodot | Adverbit | Lauseet | Miten aloittaa?]

Katso! Jos lisäät tavun **MAL** sanan eteen, se muuttuu vastakohdakseen.

[malalta](#) - matala [malbela](#) - ruma [malfacila](#) - vaikea
[malgranda](#) - pieni [mallonga](#) - lyhyt [malnova](#) - vanha
[malpura](#) - liikainen [malseka](#) - märkä [malvarma](#) - kylmä

MAL on esimerkki **etuliitteestä**. Etuliite asetetaan sanojen eteen uusien sanojen muodostamiseksi. Esperantossa on 10 erilaista etuliitettä

⏪ ⏩

Lernu.net → Inledning → Om esperanto → Idén

“Esperantos inre idé är: att på ett neutralt språkligt fundament avlägsna murarna mellan folkslagen och vänja alla människor till att i sin nästa endast se en människa eller broder” [L. Zamenhof 1912]

Esperantos grundläggande idé handlar om att stödja **tolerans och respekt** mellan människor av olika folkslag och kulturer. Kommunikation är ju en oumbärlig förutsättning för att uppnå samförstånd. Om kommunikationen sker med

hjälp av ett neutralt språk kan det hjälpa till att skapa en känsla av att man “möts” på lika villkor och i ömsesidig respekt för varandra.

“Som vanligt Esperanto-användare tänker man inte så ofta på ‘ett neutralt språkligt fundament’ och sådana vackra formuleringar. Man trivs helt enkelt med att kunna uttrycka sig fritt och naturligt i samtal med människor från andra länder och kulturer.”

Myynnissä olevia kirjoja ja muuta materiaalia

Suomen Esperantoliitto harjoittaa toimintaansa liittyvää kirjankustannusta ja kirjamyyntiä. Toimisto, Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki, on avoinna tiistaisin klo 17-19, juhlapöytä 28. huhtikuuta 2007 9-13. Kauttamme voi tilata myös muiden kustantamia kirjoja.

Tuotteita voi tilata myös postitse, jolloin hintoihin lisätään postituskulut. Sähköpostitilaukset osoitteella eafmendoj@esperanto.fi. Ilmoita nimesi, osoitteesi ja sähköpostiosoitteesi/puhelinnumerosi mahdollisia kyselyjä varten.

Egaleco kaj paco per Esperanto 10,00

Lars Forsman, suom. Raita Pyhälä Esperanton oppikirja – esperanton perusteet

Jen nia mondo 1 J.C.Wells, suom. Silja Kiväkäs Esperantokurssi – alkeet 10,00 kasetti 10,00

Jen nia mondo 2 J.C. Wells, suom. Silja Kiväkäs Esperantokurssin jatko-osa 8,50 kasetti 8,50

Suomi-esperanto-suomi taskusanakirja

10,00 Joel Vilkki ja Heljä Faven
Perussanakirja esperanton harrastajalle

Esperanto Elektronike

Esperantoa esittelevä DVD, jossa kursseja, sanakirjoja, valokuvia, filmi jne. Valikot ja suuri osa tiedoista suomeksi. Toimii uusissa tietokoneissa, ei television DVD-soittimissa. 9,00

– **EAF vendas librojn kaj aliajn varojn en la oficejo**

– **Esperantoförbundet säljer böcker och andra esperantoprodukter**

Kalevala Esperantoksi käänttänyt J.E. Leppäkoski

Suomalaisten kansalliseepos esperantoksi 10,00 + Saatavana myös numeroituna erikoispainoksena nahkaselkäisenä (67,00) sekä nahkakantisena (100,00)

Muminvalo (Det osynliga barnet och andra berättelser) Tove Jansson, esperantoksi käänttänyt Eckhard Bick Muumitarinoita, 2. painos esperantoksi 1993 12,00

Kie boacoj vagadas Eija Salovaara Lappi-aiheinen novellikokoelma, 2. painos 1995 12,00

Proverbaro – Nia komuna heredaĵo 14,50

Toim. ja esperantoksi käänttänyt Erkki Röntynen. Yli 3700 sananlaskun kokoelma esperantoksi

Pinssi 12,00

Rintakoru 30,00
Hopeaa, valmistaja
Hetta Silver Oy

Eventokalendaro – Tapahtumakalenteri – Händelsekalender

28.4.2007 **Jubilea tago**, Helsinko: urba programo, jubilea festo, jubilea bankedo

26-27.5.2007 **Maailma kylässä – Mondvilaĝa festivalo**, Helsinko (budo de FEJO/EsperHe)

- Esperantonuoret ja Helsingin yliopiston esperantokerho festivaaleilla
- ungdomlig esperanto på världsfestival i Kajsaniemparken

23-27.7.2007 **Esperantokursoj**, Heinävesi (Valamon kansanopisto)

- maailman tunnetuin esperantonopettaja Atilio Orellana Rojas
- stillsam och spännande miljö för god esperantoinläring

26-27.7.2007 **Antaŭekurso de monaĥejoj ĝis Kuopio**

- matkusta Valamosta festivaaleille
- internationell samvaro på väg till Arta Lumo

27.7-1.8.2007 **Festivalo Arta Lumo**, Kuopio

- esperantotaiteiden lumoa ja esperantokursseja!

- avnjut esperantokonstarternas variation och lär dig esperanto!

27.7-3.8.2007 **Internacia Junulara Kongreso**, Hanojo, Vjetnamio (TEJO)

- nuorisokongressi
- ungdomskongressen

4-11.8.2007 **Universala Kongreso**, Jokohamo, Japanio (UEA)

- maailmankongressi
- världskongressen

oktobro 2007 **Simpozio “Finnlando, Esperanto kaj pluraj lingvoj praktike”**, “Suomi, esperanto ja käytännön monikielisyys”, “Finland, esperanto och flerspråkighet i praktiken”

15.12.2007 **Malferma tago en la oficejo**, Helsinko

- tervetuloa taas toimistolle – tai tule heti ensi tiistaina klo 17-19
- kansliet kan man besöka t.ex. varje tisdag

www.esperanto.fi

Esperanto Desperado, unu el la artistoj de Arta Lumo.

La jubilea skatolo trairis la landon

En la lastaj kvar numeroj vi povis sekvi la veturon de la jubilea skatolo de loko al loko. Nun estas tempo esplori kio okazis al ĝi survoje al la jubilea festo. La 28an de aprilo ĉiuj festantoj havos eblecon konatiĝi kun ties pli kaj pli peza enhavo. En la skatolo estas gratullibro kien esperantistoj enskribis siajn salutojn. Estas amase da fotoj, estas tondaĵoj kiuj priskribas gravajn okazintaĵojn kaj estas poemoj. Unu el la poemoj vi povas vidi en ĉi tiu gazeto, sur la dorsa kovrilo, alian vi aŭdos dum la festo.

Juhlalaatikko on käynyt monessa paikassa

Viimeisen puolen vuoden aikana juhlalaatikko on kulkenut ympäri Suomea kutsumassa Suomen esperantoliiton jäseniä ja ystäviä satavuotisjuhlaan, joka järjestetään Helsingissä Ritarihuoneella liiton perustamisen vuosipäivänä 28.4.2007 kello 14.

Laatikon lähdettyä matkaan 10. lokakuuta Helsingin yhdistyksen satavuotisjuhlan yhteydessä, on se vierailut mm. lännen Turussa, pohjoisen Oulussa ja Taivalkoskella sekä idän Lappeenrannassa. Matkan aikana on tullut monta nimikirjoitusta onnittelukirjaan ja sen lisäksi valokuvia, lehtileikkeitä ja jopa runoja.

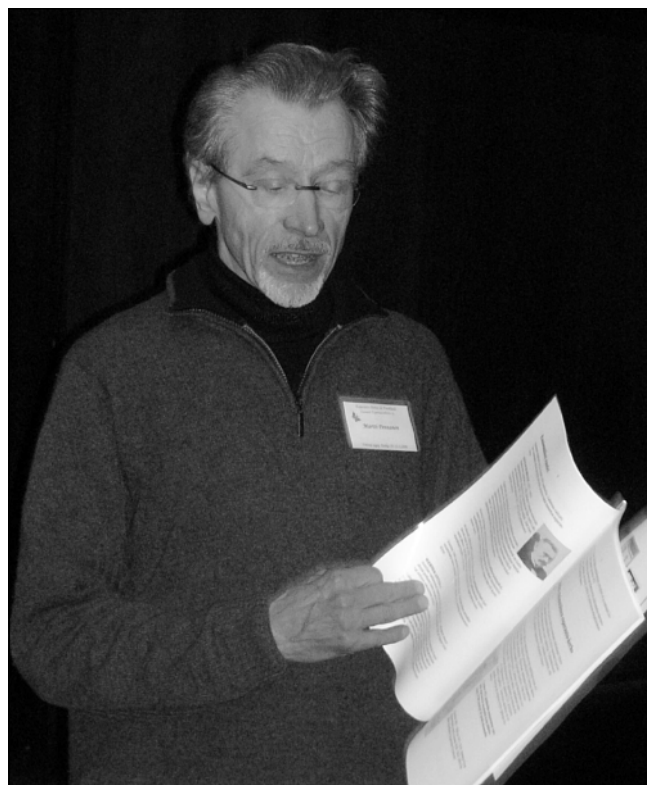
Kotkan talvipäivillä laatikko luovutettiin Suomen opettajien esperantoyhdistykselle, joka heimiten antoi sen edelleen Lahden yhdistyksen edustajalle Matti Pennaselle, joka saattoi kertoa yhdistyksen lahjan laatikkoon olevan vasta kirjoitettu historiikki. Hän vei laatikon Lahteen, josta se sai matkata bussilla Kemiöön. Siellä FEJO:laiset saattoivat todeta sen jo huomattavan painon. Laatikon sisältöä esitellään Ritarihuoneen juhlan yhteydessä.

Martti Pennanen kun la nova historia priskribo Esperanto Lahdessa de Esa Lång. La ilustrita kaj informplena dokumento nun troviĝas en la jubilea skatolo.

Jubileumslådan har åkt runt i landet

Under det senaste halvåret har en jubileumslåda åkt runt i Finland för att inbjuda medlemmar och vänner till Esperantoförbundets i Finland jubileumsfest, som ordnas i Riddarhuset i Helsingfors på årsdagen av förbundets grundande den 28 april 2007 kl 14.

Sedan lådan startade sin färd den 10 oktober i samband med helsingforsklubbens 100-årsfest har den bl.a. besökt Åbo i väster, Uleåborg och Taivalkoski i norr och Villmanstrand i öster. I samband med vinterdagarna i Kotka överlämnades den till Lärarnas esperantoförening i Finland, som genast överlämnade den till Lahtis-klubbens representant Matti Pennanen, som kunde berätta att klubbens bidrag till lådan är dess nyskrivna historik. Han tog lådan med till Lahtis och sedan fick den åka buss till Kimito, där FEJO-medlemmarna kunde konstatera att den redan var mycket tung. Lådans innehåll presenteras i samband med festen i Riddarhuset. (cant)

30-vuotias FEJO – kolmen sukupolven nuorisotoimintaa

Suomen Nuorten Esperantoliitto FEJO perustettiin 26. helmikuuta 1977, levittämään kansainvälisen kielen esperanton käyttöä suomalaisten nuorten keskuudessa. FEJOn varsinaisten jäsenten ikärajaksi määriteltiin aluksi 25 vuotta, mikä vuonna 1990 muutettiin 30 vuoteen. Ikärajaa vanhemmat ovat aina voineet olla tukijäseniä.

FEJOn toiminta on kolmen vuosikymmenen aikana kulkenut enemmän ja vähemmän aktiivisten jaksojen kautta, kun mukaan on välillä tullut aktiivijäsenistön uusia sukupolvia ja välillä taas toiminta on hiipunut. Ensimmäisten vuosien aktiivinen toiminta kesti 80-luvun alkuun ja sen kohokohtana voidaan pitää kansainvälisen nuorisokongressin (IJK) järjestämistä Raumalla kesällä 1980. Raumalle kokoontui silloin yli 300 esperantonuorta eri puolilta maailmaa. IJK on jo vuodesta 1938 vuosittain (maail-

mansodan vuosia lukuunottamatta) järjestetty tapahtuma, mutta erityisesti Rauman IJK on tullut esperantomaaailmassa tunnetuksi tapahtumaksi, koska siellä laadittiin Rauman julistus, josta on tullut esperantoliikkeessä yleisesti tunnettu käsite.

Rauman IJK:n jälkeen 80-luvun alkupuoli oli FEJOLle hiljaisempi ajanjakso, kun ensimmäisen sukupolven aktiivit alkoivat vetäytyä toiminnasta. Uusi aktivoituminen tapahtui noin vuosina 1987 ja -88, jolloin suurin osa hallituksesta vaihtui. Vuonna 1990 FEJO järjesti taas kansainvälisen tapahtuman, Kvinpinta Semajnon, johon tuli 50 suomalaista ja 127 ulkomaalaista.

90-luvulla FEJOn toiminta oli taas vähenevää, mutta 90-luvun lopussa FEJO kuitenkin päätti taas järjestää kansainvälisen tapahtuman, vuoden 2000 Kultura Esperanto-Festivalon (KEF). Ensimmäinen KEF oli järjestetty vuonna 1986

FEJOn ensimmäinen ja nykyinen sukupolvi: Tuomo Grundström ja IJK-salkku vuodelta 1980 sekä Paula Niinikorpi juhlivat Turussa 25.2.2007, päivää ennen FEJOn täsmällistä 30-vuotispäivää.

Neljä viikkoa Turussa vietetyn juhlan jälkeen FEJO:n kolmannen sukupolven nuoret tapasivat Kemiössä ja ottivat juhlalaatikon vastaan. Toista sukupolvea edustava Anna Ritämäki kuvassa oikealla.

FEJOanoj en Kimito – Kemiö konstas la jam konsiderindan pezon de jubilea skatolo. De maldekstre: Andrei Dumitrescu, Paula Niini-korpi kaj Anna Ritämäki.

Ruotsin Upsalassa ja sen jälkeen 2-3 vuoden välein eri pohjoismaissa, nyt ensimmäistä kertaa Suomessa. KEF 2000 toi Helsinkiin 200 osanottajaa eri maista. FEJOLle se muodostui uudeksi aluksi, sen kautta FEJO sai taas lisää aktiivijäsenistöä. Vuonna 2005 FEJO järjesti uudeleen KEFin, tällä kertaa tuli 120 osanottajaa.

FEJOn ensimmäisestä vuodesta nykyaikaan pysyvänä perinteenä on jatkunut jäsenlehti FEJO-Bultenon julkaiseminen. Bultenoa on tehty välillä oikean lehden muodossa, välillä vaatimattomampana jäsenkirjeenä ja joskus myös vain Esperantolehden sisällytettynä sivuina. Joinakin vuosina FEJOn toiminnan ollessa vähissä on Bultenokin jäänyt ilmestymättä.

Muut FEJOn toimintamuodot ovat vuosien kuluessa vaihdelleet. Alkuvuosista 90-luvun alkuun tärkeä perinne oli Kesäpäivät, jotka kuitenkin 90-luvulla jäivät pois. Myöhemmin toistuviksi tapahtumiksi ovat muodostuneet FEJO-viikonloput, joita on pidetty vaihtelevasti eri

vuodenaikoina. 80-luvun puolivälistä 2000-luvun alkuun FEJO teki yhteistyönä muitten pohjoismaisten esperantonuorten järjestöjen kanssa lehteä Kvinpinto. Tärkeä osa FEJOn toimintaa on vuodesta 1989 ollut kulttuurivaihto Italian kanssa. Italiassa joka pääsiäisen aikaan järjestettävään IJF-tapahtumaan on yleensä osallistunut kaksi FEJOn jäsentä.

FEJOn jäsenmäärä on yleensä ollut muutamia kymmeniä. Suurimmillaan se oli vuonna 1981, jolloin Rauman IJK oli tuottanut julkisuutta ja uusia jäseniä. Varsinaisia jäseniä oli silloin 54. Vuonna 2004 FEJO teki sääntömuutoksen, joka mahdollisti yhdistysjäsenyyden ja jäsenyhdistykseksi liittyi juuri perustettu Helsingin yliopiston esperantokerho EsperHe.

Mikko Mäkitalo

Esperanto elää

Saliko on valmistellut näyttelyn erityisesti kirjastoille ja se on useimmiten mielihyvin otettu vastaan. Paikka on hyvin sovelias tiedonhaluisten tutustua kieleen, varsinkin jos kirjaston väki on aktiivisesti mukana. Eräässä kirjastossa hän kuitenkin törmäsi kirjastonjohtajaan, joka esperantosta puhuttaessa kielsi aluksi sen olemassaolon ja sitten väitti, ettei sitä ainakaan käytetä. Saliko kysyi vastaako hän niin tiedonhaluisille asiakkaillekin ja neuvoi katsomaan Internetistä.

Tämän sivistyneen ihmisen tietämättömyys ja asenne oli järkyttävää, mutta herätti kysymyksen tiedotuksesta. Internetistä löytyy miljoonia sivuja hakusanalla esperanto ja kirjastossa voi asiasta välittömästi ryhtyä keskustelemaan. Etenkin Wikipedia on vaikuttava osoitus esperanton nykytilasta. Sen jälkeen kun Saliko oli

kertonut kokemuksestaan EAF:n keskustelupalstalla, monet ovat kirjoittaneet positiivisia kokemuksiaan elävästä esperantosta maailmalla. Andrzej Pettyn kertoi miten hän palauttaessaan kirjastoon kirjoja, toi joskus mukanaan ”vahingossa” esperantokirjoja ja puhui kiinnostuneiden kirjastonhoitajien kanssa monesti kansainvälisestä kielestä myöhemminkin.

Sigrid Kivistö kertoi satunnaisesta kohtaamisesta Brasiliassa liikennoruuhkassa. Naapuriauton kuljettaja oli huomannut esperantomerkin Sigridin ystävän autossa ja huusi tervehdyksen ikkunasta. Käyntikortteja vaihdettuaan he ovat pitäneet yhteyttä myöhemminkin. Mies osoitautui sveitsiläiseksi, joka oli opiskellut esperantoa omatoimisesti, mutta ei vielä ollut löytänyt Brasilian runsasta esperantistijoukkoa. Keskustelu asiasta jatkuu ja muidenkin kokemuksia kannattaa kerätä.

*Liikennoruuhkassa Brasiliassa voidaan sattumalta puhua esperantoakin.
Gaja viro ricevis novajn amikojn per esperanto en trafikŝtopiĝo.
Ett glatt möte mellan esperantister i väntan på att trafiken kommer i gång igen.*

Esperanto vivas

Antaŭ nelonge Saliko demandis al ĉefa bibliotekistino kion ŝi scias pri Esperanto. ”Tiu lingvo ne ekzistas”, ŝi diris tuj. Vidante la mienon de la demandinto ŝi aldonis: ”Tiu lingvo ne estas uzata”. Pri tia memfida nesciado Saliko estis ŝokita kaj rakontis pri ĝi en la diskutlisto de EAF. Ŝi tamen proponis ke la nesciulo rigardu en la reto.

Al la letero de Saliko venis reagoj i.a. de Harri, kiu proponis ke oni skribu en Google aparte la tri vortojn: kaj la estas. Oni povas sen multa hezito aserti, ke ĉiuj respondoj estas esperantlingvaj. Aliaj asertis ke bibliotekoj estas gravaj lokoj por informado pri nia lingvo. Do ni nepre daŭrigu la kunlaboron kun ili.

Finfine venis raporto de Sigrid Kivistö pri hazarda renkontiĝo en la trafikoj: ”Ni estis en Sao Paulo, en trafikŝtopiĝo kaj subite el apuda aŭto aŭdeblas gaja vira voĉo, kiu krias: ‘CU VI PAROLAS ESPERANTE...’. Aŭto, kiun ŝoforis nia brazila esperanto-amikino Aparecida, havis sur malantaŭa vitro, glumarkon pri esperanto. Preterveturanta viro rimarkis tion kaj pro tio demandis pri nia kapableco el internacia lingvo... Mia amiko fotis lin kaj foto estus vere bona reklamo al kiu ajn gazeto, por montri, ke la lingvo vivas...”

Esperanto lever

Om man har en ESPERANTO-skylt på sin bil kan man bli belönad med så här glada miner. Mannen på bilden hade lärt sig esperanto genom självstudier och var glad över att äntligen få tala språket. Om det överraskande mötet berättade en finländare, som besökt sina esperantovänner i Brasilien.

Hennes berättelse med bildbevis var en reaktion på att någon hade påstått att esperanto inte existerar, eller att det åtminstone inte finns någon som använder det. En sökning på internet visar i alla fall, att det finns över en miljon esperantosidor, så nog kan man med skäl påstå att esperanto lever.

Renato Corsetti 25-27.4.2007

Ke 25.4.2007, 16.15-17.45

Vierailuluento

”Koulukunnista riippumaton lähestymistapa lapsen kielenomaksumiseen. Aineistoa esperanton luonnollisesta omaksumisesta.”

Helsingin yliopiston päärakennus (sisäänkäynti Unioninkadulta), aud. XIII, 3. kerros

Esperantonkielisen luennon (”Lingvoakiro de infanoj: sen-skola aliro kun materialo el la natura akirado de Esperanto”) tulkkina toimii professori Jouko Lindstedt slavistiikan ja baltologian laitokselta. Järjestäjänä yleisen kielitieteen laitoksen yhteistyössä Suomen Esperantoliiton kanssa.

To 26.4.2007, 10.00

Lehdistötilaisuus – Presskonferens

Helsingin yliopiston päärakennus, Unioninkatu, aud. IX

Pe 27.4.2007, 15.45

Italiasta italialaisittain (Italoj italas)

Turun pääkirjasto (Ĉefa biblioteko de Turku)

Esperantokursseista E-ku-listalla

Haluatko tietoa esperantokursseista? Ilmoittaudu E-ku-listalle. Lähetä oikea nimesi ja paikkakuntasi sähköpostiviestissä: E-ku-estro@esperanto.fi

Om esperantokurser med E-ku

Vill du få information om esperantokurser? Anmäl dig till E-ku-listan. Skriv ditt riktiga namn och din ort i ett e-postmeddelande till E-ku-estro@esperanto.fi.

Maailmankongressi turistimassojen keskellä

Esperanton 91. maailmankongressi järjestettiin Firenzessä eli Florencessa. Edellinen Italiassa järjestetty vastaava kongressi tapahtui jo yli 60 vuotta sitten. Monet ihmettelivät miksi juuri tuossa turistien kansoittamassa kalliissa kaupungissa. Kongressille olisi ollut muitakin ottajia, kuten Torino, jonka esperantokeskus jakoi kongressin pihalla oman kaupunkinsa upeaa 19-sivuista esittelyvihkosta, jossa oli teksti esperantoksi ja italiaksi. Firenzestä ei ollut esperantoksi minkäänlaista esitettä. Kaupunkikuvassa ei nähnyt kongressista kertovia julisteita, jollei oteta lukuun kongressipaikan muurien sisällä, heinikossa roikkuvaa kangassuikaletta. Kongressipaikan valitsee UEA, esperanton maailmankongressi. Ehkä valintaan vaikutti, että kongressirakennus sijaitsi rautatie- ja linja-autoaseman vieressä, aivan vanhan kaupunginosan kyljessä. Varmaankin suurimmalle osalle yli 2200 osanottajasta löytyi majoitus vanhan kaupungin monista hotelleista, joista oli lyhyt matka pääpaikalle.

Itse asuin 1 tähden ”hotellissa”. Esperanton päämajan johtaja Osmo Buller ja muitakin uelalaisia asui samassa vaatimattomassa paikassa.

Aamupalana mutustelimme vaatimattomia antimia, kananmunat ja tomaatit olisivat olleet ylellisyyttä.

Kapeilla kaduilla parveili mieletön määrä turisteja. Kuumuudesta antaa kalpean kuvan se, että kun muutaman tunnin kävelyn jälkeen illalla riisuin kaulapussin, jossa oli matkakassa, setelit olivat hiestäni aivan märkiä. Levittelin ne yöksi pöydälle kuivumaan. Turistipaikoilla hinnat olivat pilvissä, hiukan sivummalla paljon halvempia. Esim. suuri jäätelöannos maksoi 8 euroa, mikä lienee huippu.

Tasokasta nähtävää ja kuultavaa

Vielä keväällä näytti, ettei suomalaisia esperanton harrastajia tule juuri näkymään kongressissa, mutta loppujen lopuksi meitä oli siellä n. 30, mikä on vähän. Varsinainen kongressirakennus oli uusittu vanha rakennus, jossa oli paljon portaita. Sen suurimpaan, nykyaikaiseen saliin mahtui ehkä tuhat henkeä. Siis avajaiset, kansallinen ilta ja päättäjäiset tapahtuivat pienen matkan päässä olevassa peltisessä näyttelyhallissa, joka oli pitkä ja kapea rakennus, jossa penkkirivit olivat poikittain pituuteen nähden.

Niinpä oli päälava ja sen kahdelta puolta suuret monitorinäyttörüudut. Siis oli kolme katsomoa. Koväänisistä kuuluva ohjelma kaikui pelttisten ilmastointiputkien välissä, esimerkiksi korkeata-

*Silta Ponte Vecchio, nykyinen varsinainen silta on vuodelta 1345. Sillalla on kulta- ja koru-
liikkeitä ja se on jalankulkijoiden kansoittama.*

Luennolla ”Miten hyödyntää tiedotusvälineitä?” vasemmalta Etsuo Miyoshi, Thomas Bormann ja Eva Poláková.

soinen pianoesitys. Esperantistit istuivat tuoleissaan tasaisella betonilattialla enemmän tai vähemmän tyytyväisinä. Ilmastointi pelasi niin kongressitiloissa kuin hotelleissakin.

Kävimme Galleria dell' Accademiassa, jonne oli jono. Kun pieni ryhmämme lähestyi kongressin tunnuskaulassa ja ovimiehet huomasivat meidät, he työnsivät muut pulliaiset syrjään ja tekivät meille tilaa mennä sisään. Ajattelin ensin, että ketähän tärkeitä patuja oli tulossa. Kassakaan ei huolinut meiltä maksua. Mukava huomionosoitus. Sattumalta osuin lähelle ryhmää, joka kiinnostuneena kuunteli oppaan kertomusta. Äkkiä korviini tarttui tuttuja sanoja, menin lähemmäksi. Opas puhui esperantoksi erittäin sujuvasti. Tästä tilaisuudesta ei ollut ilmoitettu missään, en ainakaan löytänyt kun jälkeenpäinkin etsin. Syyllinen oli ainakin kongressin tiedotuslehti. Anteeksiantamatonta huomamattomuutta.

Museossa oli paljon vanhoja maalauksia ja veistoksiakin, mm. alkuperäinen 4,5 metriä korkea Michelangelon 26-vuotiaana tekemä Daavid-patsas. Siis sen sankarin, joka linkosi kiven Goljatin otsaan. Kaunis poika. Kuulemma mestari itse väitti, että veistos oli jo valmiina marmorin sisässä. Hän vain kaivoi sen esiin. Vaatimaton mies. Tuntui ihmeelliseltä ajatella, että se oli luotu jo renessanssiaikana 1500-luvun alussa. Ympärillä oli paljon turisteja. Veistoksen voi kiertää takaakin. Juuri Daavidin takapuolen kohdalla nuori nainen puristi pitkään mieskaveriaan pyllystä. Herttaista tunteiden ilmaisu.

Mutta yli sadan metrin jonosta voi päätellä, että kaupungissa oli vielä suositumpi Uffici-galleria, jossa on teoksia 1200-luvulta lähtien. Seisoin kolme varttia jonossa, joka liikkui alle 30 metriä. Ei hermo kestänyt enempää, jäi museo näkemättä. Joku kertoi menneensä aamulla seitsemän aikaan jonoon ja onnistuneensa pääsemään sisään.

Hyötyä joukkotiedotusvälineistä

Miten hyödyntää joukkotiedotusvälineitä? oli tilaisuuden nimi, johon olin ajautunut. Siis varsin ajankohtainen kysymys esperantomailmassa. Pöydän takana istui kolme alustajaa: Eva Poláková, jostain yliopistosta, toimittaja Thomas Bormann ja kaikkein mielenkiintoisin, japanilainen Etsuo Miyoshi. Tilan puutteen vuoksi puhun nyt vain viimeksi mainitusta. Nimitäin muutama vuosi sitten esperantomailmassa puhkesi pieni sensaatio. Monissa Euroopan valtalehdissä alkoi ilmestyä suuria, valtavan kalliita ilmoituksia esperantosta. Kerrottiin että joku japanilainen oli kustantanut ne. Nyt pöydän takana istui tuo mystillinen henkilö, teollisuusmies Etsuo Miyoshi. Olin nähnyt hänet joissakin edellisissä kongresseissa. Silloin hän liikkui jonkinlaisen kävelytelineen avulla, nyt hän oli taantunut pyörätuoliin. Hän on 50 tai alle. Tällä hetkellä hän on keskittänyt ilmoittelun ▷

ranskalaisiin ja belgialaisiin lehtiin. Hän myös järjestää eräänlaisia korkean tason päivällisiä, joihin kutsuu poliitikkoja ja muita vaikutusvaltaisia isokenkäisiä tiedottaakseen heille esperanton eduista.

Kuuntelijoiden kysymykset koskivat yksinomaan ilmoittelukampanjan tuloksia. Valitettavasti rahamiehen esperanton taito ei riittänyt kaikkien kysymysten ymmärtämiseen. Sen verran selvisi, että hän on saanut kutsuja alan kongresseihin. Tänä vuonna hänen internetsivuilleen on tullut yli 500 yhteydenottoa esperantosta. Hän painotti, että ilmoittelua pitää toistaa neljä kertaa, että se tehoaisi.

Myöhästyneenä tapahtumaan porhalsi myös meidän Anna Ritämäki. Kun tilaisuus tuli, hän otti puheenvuoron ja selvitti, että kun Suomen Esperantoliitto tulevana vuonna täyttää sata vuotta, ei olisi pahitteeksi saada avustusta ilmoitteluun! Saas nähdä noteerattiinko ehdotusta.

Jotenkin tuntui siltä, että tilaisuudesta olisi pitänyt ottaa enemmänkin irti.

Mukaansatempaavaa viihdettä

Parasta tällaisissa suurissa kongresseissa on mahdollisuus kuulla tasokkaita luentoja esperantoksi, sillä useinkin luennoitsijat ovat tohtoreita ja professoreja, siis puhumisen ammattilaisia. Tällä kertaa puhujat koostuivat pääasiassa järjestäjämäan edustajista. Italialainen painotus antoi oman herkullisen lisämausteensa. Luennot koskivat italialaisia oopperalaulajia, kirjallisuutta, maalaustaidetta, humanismia renessanssiajoista lähtien. Ehkäpä mielenkiintoisin oli UEA:n puheenjohtajan Renato Corsettin luento italialaisten luonteesta ja käyttäytymisestä. Aihe oli jo sinänsä mielenkiintoinen ja Corsettihan on puhujana mestari.

Monen mielestä suosituin esiintyjä oli venäläinen nuori pianisti Andrej Korobejnikov, joka esiintyi useassa tilaisuudessa ja jolla oli oma konserttikin. Yleisö kuunteli hartaana ja osoitti raivoisasti suosiotaan. Tämä nallekarhumainen hämillisesti hymyilevä poika on varsinainen

sympis. Aluksi ajattelin, että hän tuskin osaa esperantoa, sittemmin kuulin hänen puhuvan kieltämme. Ennen ovien avautumista katselin, miten pihalla odotelleet etupäässä naiset piirittivät nuorta miestä ja kuvauttivat itsensä tämän kainalossa. Kuvalla on arvonsa, jos vaikkapa pojasta tulee maailmantähti.

Maailmankongressin ohjelmistoon kuuluu ainakin pari teatteriesitystä esperantoksi. Yksi parhaista oli nimestä päätellen italialaisen Giuliani Turonen kaksiosainen esitys. Ensimmäisessä osassa hän selvitti ääntämisen muodostusta vilkkaasti elehtien. Esitys tempasi meikäläisenkin mukaansa, niin että huomasiin mutrustelevani suutani esimerkin tahdissa. Että nolotti kun tajusin mitä olin mennyt tekemään. Lisäksi hän matki elehtien amerikanenglantia, englantia, italiaa, venäjää, jopa unkaria. Kuitenkaan kielet eivät tainneet olla minkään maan todellisia kieliä. Väliajan jälkeen hän esitti Anton Tshovin monologin tupakan haitallisuudesta. Komiikka syntyi kun luennoitsija ei pysynyt aiheessa vaan selvitteli perhesuhteitaan. Erikoisesti hän vihasi ja pelkäsi tyrannisoivaa vaimoaan. Sympaattinen ressurkka. Miten hyvin esperanto sopiiikaan myös tämän tyyppiseen esitykseen.

Kaikki esperanton harrastajat tuntevat Zamenhofin kirjoittaman vakavan juhlallisen La Esperon, joka on vähän niin kuin Maamme-laulu suomalaisille. Espanjalainen Solo tanssiryhmineen esitti kappaleen flamencon rytmissä. Hämmentävä esitys, joka varmaankin koetteli vakaan esperantistin sietokykyä. Kukaan ei buuannut. Pidän jutusta.

Vaikka varsinainen nuorten kongressi tapahtui Sarajevossa, Firenzessä oli paljon nuoriakin, joilla oli omaa ohjelmaa. Italialaisten jälkeen japanilaisia osallistui toiseksi eniten eli 179. Olen harvoin jutellut japanilaisten esperantistien kanssa, heillä on tapana eristäytyä omiin ryhmiinsä. Nyt minulla oli tilaisuus keskustella heistä parin kanssa. He puhuivat todella hyvää esperantoa. Tänä vuonna vastaava kongressi järjestetään Japanissa.

Esa Lång

Ni gratulas la 100-jaran Esperanto-Asocio de Finnlando
Onnittelemme 100-vuotiaasta Suomen Esperantoliitto
 Vi gratulerar det 100-åriga Esperantoförbundet i Finland

SAMPO

www.sampo.fi PANKKI

Nordea

www.nordea.fi

Eurajoen
Säästöpankki Rauma

LÄNSI-SUOMEN
OSUUSPANKKI

Etua elämään

HBL

www.hbl.fi

**OSUUSLIKE
ELANTO**

la plej granda kooperativo en nordaj landoj

en ĉiuj Restoracioj:

- No 1. Kluuvikatu 5, I-ranga manĝejo kaj kafejo
2. Siltasaarencatu 8-10 (2 etaĝo) II-ranga manĝejo kaj kafejo
3. Kluuvikatu 5, malkara manĝejo
4. Siltasaarenc. 8-10 (1 etaĝo) malkara manĝejo
5. Itä-Vierotie 11, malkara manĝejo
6. Iso-Roobertinkatu 11, kafejo
7. Eerikinkatu 3, kafejo

oni regalias per moderaj prezoj
 kafon, teon, refreŝigajojn kaj
 bongustajn manĝaĵojn
 laŭ fiksa menuo kaj
 porciojn laŭkarte.

III

Helsinki 1922, Preĝejo de K. F. Paronies A. S.

www.HOK-ELANTO.fi

UUTISPÄIVÄ

DEMARI

www.demari.fi

Fazer Amica

Makuelämyksiä

www.fazeramica.fi

Fazer Amica onnittelee juhliavaa Suomen Esperantoliitto ja toivottaa juhlavieraat tervetulleiksi kahville ja lounaalle Keskustan Stockmannin tavaratalon 6. kerroksen ravintolamaailmaan. Saat 28.4. ostoistasi 20% alennuksen tätä ilmoitusta näyttämällä!

Bonvenon! Tervetuloa! Välkomna!

Esperantoliikkeen huippuaika itsenäisessä Suomessa

Kun Suomi itsenäistyi todettiin selvä kansainvälisen kielen tarve. Esperantoliike kasvoi ja monella firmalla oli oma esperantontaitoinen kirjeenvaihtaja. Siksi oli helppoa saada firmoista ilmoituksia esperantolehtiin ja kongressikirjoihin. Jopa kotimaisen vuosikokouksen kongressikirjassa oli 14 ilmoitusta vuonna 1919.

Vuonna 1919 perustettu Suomen Messut Osuuskunta julkaisi kirjeensulkijamerkin esperantoksi, missä mainostettiin vuoden 1920 messuja. Yrityksellä oli oma esperantontaitoinen kirjeenvaihtaja ja messuluettelossa oli suomen- ja ruotsinkielisen tekstin lisäksi esperantonkielinen tavaralista. Kun Esperanton maailmanliitto järjesti kongressinsa Helsingissä vuonna 1922 oli sen yhteydessä messukokous, jossa todettiin että esperantoa käytetään messukielenä ainakin Saksassa, Ranskassa ja Ruotsissa. Suomen messujen ilmoitus kongressikirjassa oli kokosivun.

Kaikkiaan oli kongressikirjassa yli 50 ilmoitusta. Kun näin kaikki vanhat ilmoitukset, sain loistavan ajatuksen juhluvuoden merkeissä tarjota samoilte liikkeille ilmoitustilaa Esperantolehden juhlanumeroon. Ehdotin vanhan ilmoituksen uudelleen julkaisemista uusine tietoineen, mutta tämä ei sittenkään ollut niin hyvä idea. Ensinnäkin suurin osa yrityksistä oli jo kokonaan kuollut, lopusta noin puolet olivat muuttaneet nimensä ja loput olivat niin suuria, etteivät voineet tehdä amatöörimäisiä ilmoituksia ehdotukseni pohjalta. Ainoa firma joka ymmärsi, että tässä on kysymys historiallisesta dokumentista oli HOK-Elanto, joka antoi luvan vanhan ilmoituksensa julkaisemiseen maksullisena (sivu 34). Ilmoitus on vähän likainen, koska se oli takakannessa joka on ajan myötä kulunut. Ruokapaikkoja on edelleen, mutta osoitteet ja nimet ovat muuttuneet. (cant)

Esperanto- verksamheten på topp i Finland 1922

Genast efter självständighetsförklaringen fick Esperantorörelsen i Finland ett verkligt uppsving. Språkets 30-årsjubileum 1917 och Zamenhofs död 1919 gav upphov till många tidsningsartiklar. Finlands nya möjligheter att handla med utlandet gjorde behovet av ett internationellt språk uppenbart. Den nygrundade Finlands mässa hade en egen esperantokunnig korrespondent och publicerade sina kataloger på finska och svenska med esperantoregister.

När esperantovärldskongressen samlades i Helsingfors 1922 ställde både staden och staten upp med bidrag och de flesta möteslokalerna ställdes gratis till förfogande. I samband med kongressen ordnades specialmöten för bl.a. mäsor, affärsmän och bankmän.

I kongressboken ingick över 50 annonser från olika firmor. I många av dem nämns att man kan brevväxla på esperanto. Det stora antalet annonser i kongressboken gav mig idén att försöka införa en del av dem på nytt med uppdaterad information. Det visade sig att många av annonsörerna helt enkelt försvunnit, andra har bytt namn och de kvarvarande har en klart avog inställning till annonser, som de inte själva tagit initiativ till.

Den enda firman som förstod att det här inte var frågan om någon vanlig stödannons utan om en historisk dokumentation var HOK-Elanto, som gav tillstånd att återpublicera den gamla annonsen på betald plats, se sid 34. Om annonsen verkar smutsig så beror det på att den fanns på bakpärmen och följaktligen varit utsatt för slitage. Här handlar det om en firma som inte finns kvar, men som kan spåras till en existerande. Mat serveras fortfarande, delvis på samma adresser som 1922, delvis på nya adresser och i allmänhet har matställen bytt namn. (cant)

ATENTU, KONGRESANOJI!

LEA, LA FIANĈIĜO.

Du majstraj teatraĵoj de Aleksis Kivi. La fianĉiĝo estos ludata en la festo en Nacia teatro.

**KONGRESAJ NUMEROJ DE
ESPERANTA FINNLANDO**
ilustrata, vere leginda revuo, kaj de

SUOMEN KUVALEHTI,
finlingva revuo ilustrata, kiu honoros la kongreson per Esperanta kajero,

TROVIĜU EN ĈIES MANO

ELDONA AKCIA SOCIETO OTAVA

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta r.l.

(Centra Kooperativo de la Kooperativaj vendejoj en Finnlando)

Helsinki Suomi-Finnlando

Filioj en
Joensuu, Jyväskylä, Kotka, Kuopio, Oulu, Tampere, Turku, Vasa kaj Viipuri.

Jara spezo en 1921 ĉirkaŭ Fmk. 360,000,000:—

Eksporto: Lignogudro, Terebinto, Rezino, Ledoj, Vakcinioj, Aluminioj, Pordoj, Fenestraj kadroj, k.c.

Importo: Koloniaĵoj, Fabrikaĵoj, Metalvaroj, Feraĵoj, Galanteriaĵoj, Mercero, Nutraĵoj, Sekfruktoj, k.c.

Propraj produktaĵoj

en Helsinki, Vaajakoski, Viipuri kaj Jämsä.

FINNLANDA FOIRO

okazas en Helsingforsso meze de ĉiu jaro.

Dum

1923

la foiro okazos 1-6 de junio

En nia katalogo estas presata Esperanta registro de la komercaĵoj.

Suomen Käsityön Ystävät Oy.

(Akcia Societo Amikoj de Finnlanda Manlaboro)

Helsinki, Fabianinkatu 27.
Tel. 2220, 6003, 7542

Teksajoj, Mebloŝtofoj, Kurtenoj, Murtapiŝoj, Tapiŝoj el harfadeno, Ekleziaj ornamlaboroj, Naciaj kostumoj, Ornamlaboroj.

KAFEJO ARGOS

P. Esplanadink. 37

Unuaklasa Kafejo kaj restoracio

REKOMENDATA

HOTELO RÄMP KAFEJO

Restoracio

Lunĉo..... 11-3
Tagmanĝo..... 4-8
Vespermanĝo... 8-12

à la Carte tutan tagon
Konfitaĵregalaĵo

(Internacia kuirejo)

Muziko de Maestro Bisacchi

5-7 9-12

Ĉiutage juskuiritaj kankroj.

Akademia Librejo

Telefono 171 HELSINSFORSO Aleksandrostr. 7

La plej granda librejo en Skandinavio

Tre perfekta sortimento da eksterlanda literaturo.

Esperanta literaturo.

Apartnumeroj de eksterlandaj gazetoj kaj revuoj.

ESPLANADA KAPELO

PLEJ GRANDA SOMERRESTORACIO

El ĉ. 50 firmaoj kiuj anoncis en la kongresa libro ok ankoraŭ funkcias.

Tramoj/Raitiovaunut/Spårvagnar

Helsinki – Helsingfors

Tramojn oni povis vidi sur la stratoj de Helsinki same longe kiel esperantistojn. La unuajn tramojn trenis ĉevaloj, sed de 1900 oni uzas elektrikajn tramojn. Ankoraŭ hodiaŭ oni povas vojaĝi per tramo en nia ĉefurbo, sed nun pli multaj vojaĝantoj iras per metroo kaj busoj. Plej popularaj estis la tramoj antaŭ okdek jaroj. En la kongreslibro de UK 1922 oni rakontis, ke la kostoj estis 75p por la enurbaj linioj 1-4, al Brändö 3 mk kaj al Haga kaj Munkkiniemi 2 mk kaj priskribas la liniojn ĉi tiel:

- 1) Blua linio: Katajanokka–Komerca placo
Studenta domo Esplanado Hietalahti
- 2) Flava linio: Okcidenta ŝoseo Töölö Nacia muzeo–Studenta domo–Komerca placo
Kaivopuisto–Eira–Erottaja–Studenta domo
Stacio–Siltasaari preskaŭ al la preĝejo de Kallio.

- 3) Verda linio: Orienta ŝoseo–Siltasaari–
Unioninkatu–Nikolainkatu–Komerca
placo–Kaivopuisto–Eira
- 4) Ruĝa linio: Tombejo–Vladimirinkatu–
Studenta domo–Stacio– ĝis post la preĝejo
de Kallio
- 5) Grandaj brunaj vagonoj al Brändö–
Kulosaari
- 6) Ruĝflava al Munkkiniemi
- 7) Bluflava al Haga

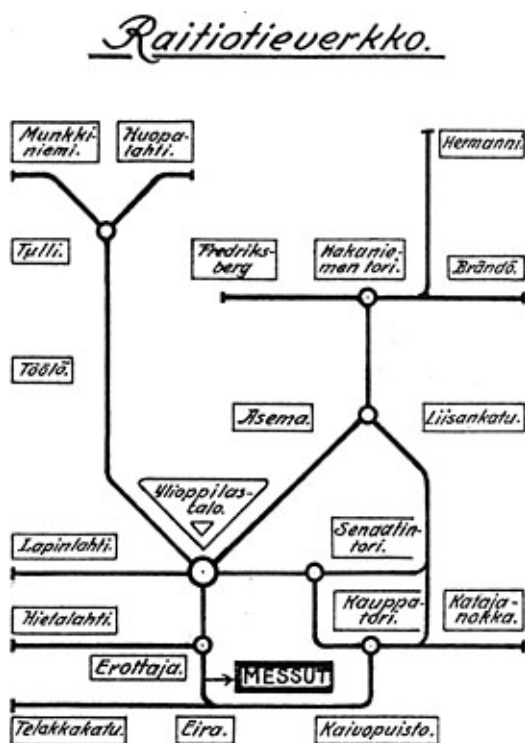
Nun ĉiuj tramoj estas verdaj kaj bileto kostas 1,80 e. La koloro estas krom koloro de Esperanto ankaŭ koloro de la media higieno. Se vi partoprenos la historian kvizpromenon la 28an de aprilo vi povas aĉeti malmultekostajn biletojn de kelkaj el la historiaj personoj.

Raitiovaunuja Helsingissä yhtä kauan kuin esperantisteja

Helsingin raitioliikenteen juuret yltävät yli sadan vuoden taakse. Hevosraitoliikenne alkoi vuonna 1891 ja ensimmäinen sähköinen raitiolinja välillä Töölö–Hietalahdentori käynnistyi 4.9.1900. Vuosisatainen raitiovaunuhistoria pitää sisällään monia mielenkiintoisia vaiheita. Niistä voi lukea lisää HKL:n kotisivuilla.

Matkustajia on nykyisin joka arkipäivä noin 200 000. Kaikkiaan 11 raitiolinjan liikennöintiä varten on käytössä 122 raitiovaunua. Linjojen yhteispituus on 71 kilometriä. Raitioliikenne laajenee: linjaa 8 jatketaan kesäkuussa 2007 Arabianrantaan ja kokonaan uusi linja 9 alkaa liikennöidä elokuussa 2008.

Kun Erik von Frenckell nousi raitiovaunuun, hän ei ostanut lippua, vaan näytti rahastajalle jetoniaan. Erik von Frenckell luotsasi Helsingin joukkoliikennettä neljännesvuosisadan ajan. Hän toimi Raitiotie- ja Omnibussosakeyhtiön johtokunnan puheenjohtajana vuosina 1935-1945 ja johti puhetta HKL:n lautakunnassa vuo-

Linjakartta vuodelta 1920.

desta 1945 vuoteen 1960. Ilmaislippuja emme voi tarjota esperantovisailun osanottajille 28.4. mutta halvalla myyvät ainakin ”Hugo Salokannel” rautatieasemalla ja Jukka Pietiläinen esperantoliiton toimistossa.

Kvinnliga konduktörer

Spårvägstrafik har ungefär lika långa anor som språket Esperanto. Till Helsingfors kom de första hästdragna spårvagnarna år 1891. Redan tre år tidigare inleddes trafik med hästdragna bussar. Den första elektrifierade spårvägslinjen startade 4.9.1900. Trafiken utvidgades småningom, År 1901 var det elektrifierade bannätets längd omkring 13 kilometer. Biljettpriset var 15 p och trots inflationen under första världskriget förblev priset oförändrat och spårvagnarna blev tillgängliga även för vanligt folk.

Under kriget var vagnarna alltid fullsatta. Eftersom det var omöjligt att få tag i reservdelar var endast hälften av de 88 vagnarna i brukbart skick vid krigsslutet. Kvinnor utbildas till konduktörer 1917. De var de första – och under många år de enda – kvinnliga spårvagnskonduktörerna i Europa. En viktig orsak till att man gärna anställde kvinnor var att de förväntades arbeta fär en lägre lön en männen.

I början av 1920-talet inleddes spårtrafikens guldålder. Nya vagnar köptes, bl.a. slutna vagnar från Amerika och delvis öppna släpvagnar från svenska ASEA. När esperantokongressen anordnas i Helsingfors sommaren 1922 angavs fem centrumlinjer och biljettpriset 75 p.

Erik von Frenckell (yngre bror till esperantoaktivisten Karl) fungerade som styrelseordförande i Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget åren 1935-1945 och därefter som ordförande i Trafikverksnämnden till 1960. Han fick som avskedspresent en medaljong som berättigade till fritt användande av kollektivtrafiken i Helsingfors. Den som vill åka spårvagn mellan Berggård och Riddarhuset under tipspromenaden på lördag erhåller fördelaktiga biljetter av våra historiska personer. (cant)

Sujuvaa kaupunkiliikennettä

Åk smidigt i Helsingfors

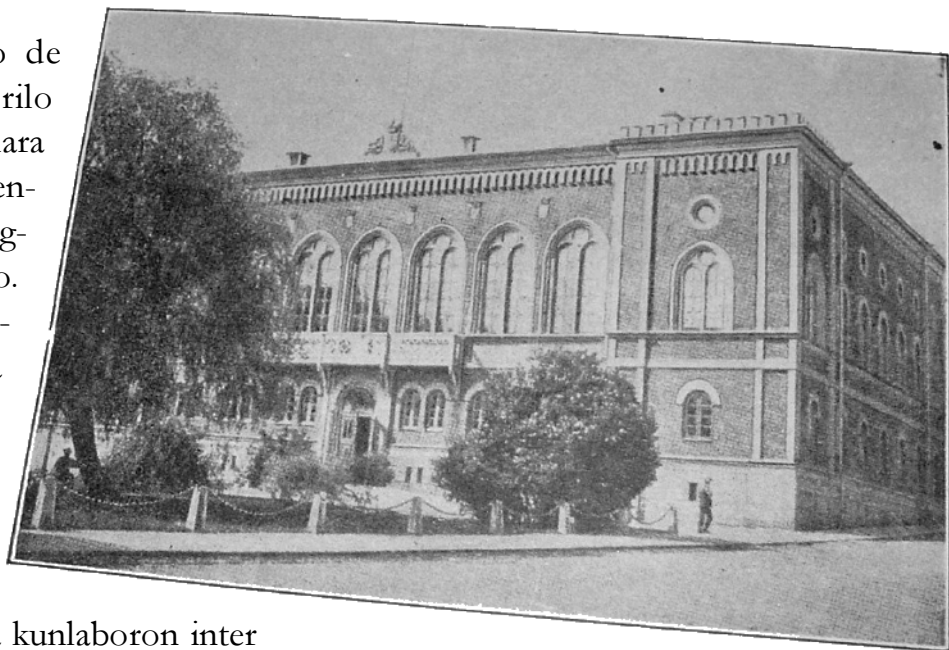
www.hkl.fi

Konatiĝu kun la Nobelara domo, nia renkontejo

Kiam Esperanto-Asocio de Finnlando la 28an de aprilo 2007 kolektiĝas en la Nobelara domo al sia jubilea festo ni eniras domon kun historia signifo por la esperantomovado. Dum la Universala Kongreso 1922 en la Nobelara domo okazis interalie la solena fermo kaj la oficialaj kunsidoj de Universala Esperanto-Asocio. Estis akceptita la interkonsento de Helsinki, kiu reguligis la kunlaboron inter la tiel nomataj Oficialaj Institucioj, grupiĝantaj ĉirkaŭ la Centra Oficejo en Parizo kaj la UEA kun sidejo en Ĝenevo havanta nur individuajn membrojn. Tio estis antaŭenpaŝo pri problemo kiu havis sian solvon nur 25 jarojn poste, kiam UEA en 1947 finfine akceptis kaj aliĝintajn kaj individuajn membrojn.

Prezidanto de la UEA-kunsidoj en la Nobelara domo estis Karl von Frenckell, la kapo de la nobela familio von Frenckell, kies blazono estas priskribita ĉi-numere. La svedlingva priskribo estas ekzemplo de servo, kiun prizorgas la institucio Riddarhuset. Aliaj ĝiaj taskoj estas aranĝi la geneologion de nobelaj familioj enkondukita en la finnan nobelaron, informi pri la nobelaro kaj prizorgi ties domon (aŭ palacon kiel oni nomis ĝin kelkfoje en la kongresa libro 1922; la formo Nobelara domo estis la plej uzita formo).

Ĉiuj kiuj volas lerni pli pri la domo finkonstruita en la jaro 1862 estas bonvenaj je la 10a aŭ 11a horo la 28an de aprilo. Sub gvido de

Bildo el Kongresa libro 1922.

esperantlingva ĉiĉerono Ulla Salonen vi rigardos la faman pentraĵon pri malfermo de la kunveno de deputitaro 1863, la portretojn de marŝaloj de 1809 ĝis 1906 kaj la grandan salanon kun blazonoj sur la muroj.

Tutustu Ritarihuoneeseen, juhlapaikkaamme

Kun Suomen Esperantoliitto kokoontuu 100-vuotisjuhlaansa Ritarihuoneella 28.4.2007 muistakaamme vuoden 1922 maailmankongressia. Tässä rakennuksessa pidettiin Esperanton maailmanliiton UEA:n kokoukset ja kongressin päättäjäiset. Kongressin puheenjohtajana toimi silloin Karl von Frenckell, jonka sukuvaakuna esitellään tässä numerossa.

Aamupäivällä klo 10 ja klo 11 järjestetään esperantonkieliset opastukset talossa, josta

Ritarihuone itse kirjoittaa kotisivuillaan:

Ritarikatu 1:ssä sijaitseva rakennus siihen liittyvine puistoineen on Ritariston ja Aatelin omistama. Suomen Ritarihuone on uusgoottilainen valtiopäivärakennus Helsingin keskustassa. Sen on suunnitellut G.T. Chiewitz ja se on valmistunut 1862 tontille, jonka Ritaristo ja Aateli oli ostanut vuonna 1857. Vuoden 1863 valtiopäivillä Ritarihuone palveli kaikkien neljän säädyn kokoustilana, mutta myöhemmin Säädytalon valmistumisen jälkeen siellä kokoontui vain aatelisto.

Ritarihuone on myös instituutio, joka käsittää ”Ritariston ja aatelin” säädyn. Toimintalueisiimme kuuluvat muun muassa sukututkimus, sukutaulujen ylläpito ja Suomen Aatelistalenterin julkaiseminen. Kattava, kanslian yhteydessä oleva sukututkimuskirjasto on yleisön käytettävissä kanslian aukioloaikoina.

Bekanta dig med Riddarhuset, vår festplats

Riddarhuset i Finland är den institution som handhar forskningen kring Finlands ridderkap och adel. Finlands Riddarhus grundades efter att Finland skildes från Sverige 1809. År 1862 färdigställdes även den riddarhusbyggnad, där Esperantoförbundet i Finland den 28 april 2007 kommer att fira sitt 100-årsjubileum.

Trots att adeln var endast ett av de fyra stånd som samlades till lantdag i storfurstendömet Finland kom samtliga stånd att utnyttja Riddarhuset för sina sammanträden. R. W. Ekman's berömda tavla från lantdagens högtidliga öppnande i kejsarliga slottet år 1863 kan beses i Riddarhusets förrum. I direktionsrummet finns även porträtt av de flesta talmännen för adeln, kallade lantmarskalkar, som verkat

under lantdagarna fram till införandet av enkammarriksdag 1906.

Till Riddarhusets uppgifter hör att upprätthålla register över adliga ätter som introducerats på Finlands Riddarhus, både sådana som adlats under svenska tiden och sådana som adlats senare. I den stora riddarhussalen är väggarna prydda med dessa ätters vapen. En av de under kejsartiden introducerade är adliga ätten nr 243 von Frenckell, vars vapenbeskrivning finns på annan plats i tidningen

Släkten von Frenckell är intressant för oss esperantister eftersom Karl von Frenckell fungerade som ordförande för de sammanträden som Universala Esperanto Asocio UEA höll i Riddarhuset under världskongressen 1922 i Helsingfors. Här hade Karls farfar Frans Wilhelm fört klubben för borgarståndet under lantdagen 1867, innan han adlades följande år.

Karl von Frenckell föddes i Helsingfors 1880, men levde hela sitt vuxna liv i Tyskland, där han även fungerade som Finlands konsul. Han var 1909-1919 ordförande för esperantoföreningen i Dresden och därefter dess hedersordförande. Han var ständig medlem i UEA åtminstone till år 1936, men efter att de flesta esperantisterna anslutit sig till nygrundade Internacia Esperanto-Ligo med säte i England saknas hans namn i dess årsbok, vilket tyder på att han förblev medlem i det reducerade UEA med säte i Schweiz Karl von Frenckell avled 1952.

För alla som närmare vill bekanta sig med Riddarhuset ordnas på förmiddagen den 28 april två guidade rundturer på esperanto med start kl 10 respektive 11.

Carola Antskog

En vapenbeskrivning / Vaakunaselitys Priskribo de blazono

Heraldiken har sina egna regler för hur en vapensköld skall se ut, vilka färger som förekommer och hur de kan vara utstyrda. Som ett exempel på ett adligt vapen från 1800-talet presenteras här vapnet för släkten von Frenckell som det beskrivs i George Granfelts vapenbok av år 1888:

Vapnet: En sköld, silverkantad, fyrdelad. Första fältet: i rött, inom en gyllene lagerkrans en hvit uppslagen bok med årtalen 1762-1862. Andra fältet: i guld ett svart kugghjul öfverlagt med en hvit pappersrulle. Tredje fältet: i silfver korsvis en blå kaducé och ett blått ankare. Fjärde fältet: i blått en boktryckeripräss af silfver. Krönt hjälm med löfvärk av rött, blått och silfver: en gyllene talmansklubba mellan två hvite plymer. Devis: "Ad rem" guld på hvitt band.

Heraldiikalla on oma keskitetty sääntöjärjestelmänsä ja käsitteistönsä. Vaakunaselityksestä ilmenee käytetyt värit eli tinktuurit, kilven jako sekä kypärän lisävarusteet. Aatelissuvun nro 243 von Frenckellin vaakuna on edustava esimerkki 1800-luvun vaakunoista. Siihen aikaan ei kovin tarkasti seurattu heraldiikan sääntöjä, esimerkiksi käytetään valkoista värinä, vaikka yleensä valkoinen on hopean vastine samalla tavalla kuin keltaista käytetään kullan vastineena. Frenckellin vaakunaselityksen on suomentanut Petteri Järvi.

Hopearennuksinen neljakoinen kilpi. Ensimmäinen kenttä: Punaisessa kentässä kultaisen laakeriseppeleen sisällä valkoinen avattu kirja missä vuosiluvut 1762-1862. Toinen kenttä: Kultaisessa kentässä musta rataspyörä jonka päällä valkoinen paperirulla. Kolmas kenttä: hopeisessa kentässä

Mercuriuksen-sauva ja ankkuri ristissä, molemmat sinisiä. Neljäs kenttä: Sinisellä kilvellä hopeinen kirjapainopuristin. Kypäränpeite sini-punainen ja vuoripuolelta hopea-kultainen. Avoin kypärä kaulakorulla (aateliskypärä) ja aateliskruunulla. Kypäränkoristeena valkoiset strutsinsulat ja kultainen niija. Alapuolella motto "AD REM".

La blazonoj sekvas specialajn heraldikajn regulojn pri koloroj, partigoj, helmoj*, krestoj kaj aliaj ornamaĵoj. La priskribo de la blazono por la familio von Frenckell donas multajn ekzemplojn. La fonto de la esperantaj terminoj estas kompendio pri blazonoj de Serge SIRE.

Blazono: Ŝildo, arĝente borderita, kvadronigita kruceto. La unua kampo: ruĝa, ene de ora laŭra krono blanka malfermita libro kun jaroj 1762-1862. La dua kampo: ora, nigra dentrado parte kovrita per blanka paperrulo. La tria kampo: arĝenta, kruceto bluaj kaduceo kaj ankero. La kvara kampo: blua, arĝenta tipografia presilo. Kronita helmo kun ruĝa, blua kaj arĝenta foliaro: ora martelo de prezidanto inter du blankaj plumtufoj. Devizo: "Ad rem" ora sur blanka bendo.

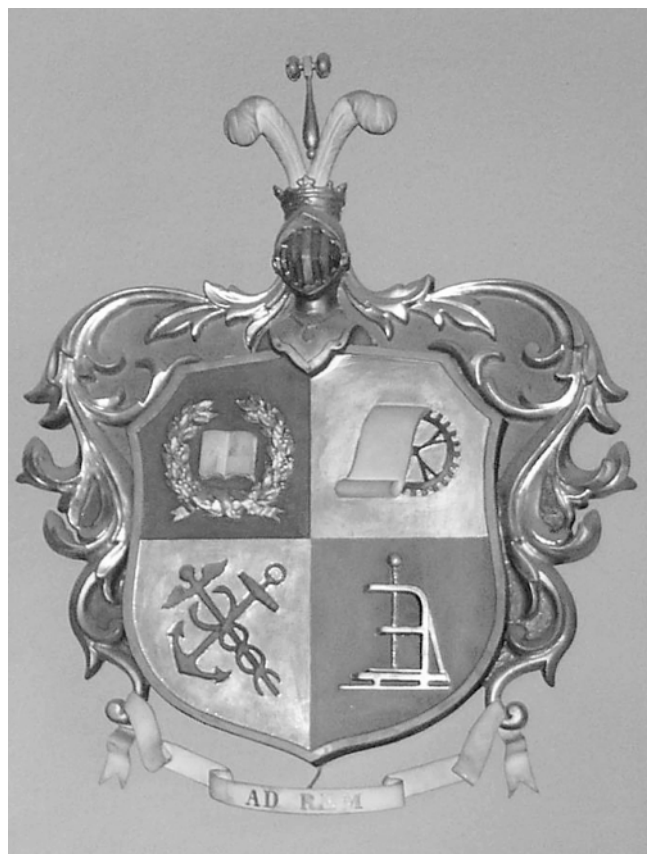
La bildoj rakontas pri la nobeligita familio. La libro en la laŭra krono aludas al la plej malnova firmao en Finnlando, presejo fondita 1642 ĉe Åbo Akademi kaj de 1762 posedaĵo de la familio Frenckell. La presejo estis privilegita per la rajto presi himnaron (*psalmboksprivilegium / yksinoikeus virsikirjojen painamiseen*) kaj ankaŭ biblioj estis presitaj tie. Ankaŭ la dua kaj kvara kampo enhavas simbolojn pri presado. La kaduceo en la tria kampo aludas ĝenerale al komerco. La nobeligiita Frans Wilhelm

estis involvita en preskaŭ ĉiuj entreprenoj en la tiama Finnlando, do certe ankaŭ en maraj aferoj. Li ricevis la titolon komerca konsilanto (*kommerseråd / kauppaneuvos*) en la jaro 1865.

La prezidanta martelo en la helmoornamaĵo aludas kiel la devizo "Ad rem" (*al la temo / till saken / asiaan*) al la prezidanteco de Frans Wilhelm Frenckell dum la deputitaraj kunsidoj 1867. Li tiam ankoraŭ reprezentis la burĝaron (*borgarståndet / porvaristo*). Li estis nobeligita en 1868.

Ke von Frenckell estas nur nobeligita kaj ne barono (*friherre / vapaaherra*) nek grafo (*greve / kreivi*) oni vidas de tio ke la blazono havas nur unu helmon. La baronoj havas du helmojn kaj la grafoj havas tri. Ĉiuj nobelaj familioj en la finna nobelaro havas ankaŭ kolieron (*balsmycke / kaulariipus*) en sia blazono.

*helmo estas la heraldika termino por kasko. En nobelaj blazonoj estas malfermitaj helmoj.

La blazono de nobela familio 243 von Frenckell.

▷ manställning som finns på mittuppslaget ger en någorlunda rättvis bild av utvecklingen.

Detta jubileumsnummer av Esperantobladet är samtidigt ett sätt att pröva modellen med trespråkiga texter så att de olika språkversionerna endast delvis är översättningar. Den som förstår alla tre språken finner ofta olika aspekter på samma fråga i de olika språkversionerna. Samtidigt är det meningen att också den som förstår endast ett av språken skall få grepp om innehållet. Sådan flerspråkighet i praktiken har jag ofta haft anledning att fundera på i vårt tvåspråkiga land, att prova på konceptet i ett trespråkigt sammanhang är helt nytt också för mig.

I detta sammanhang vill jag tacka alla som

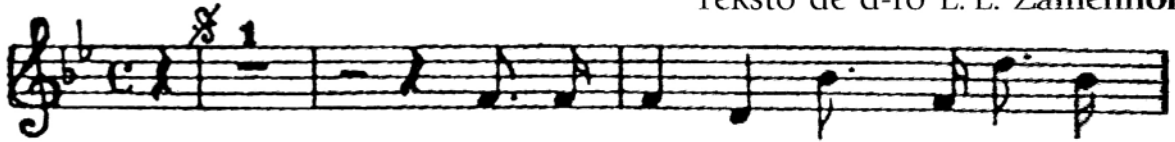
bidragit med texter till tidningen och särskilt Ilkka Santtila, som tålmodigt satt alla artiklar, bilder och annonser på plats. Också Teuvo Alavillamo är värd ett tack för kommentarer och hjälp med den finska språkdräkten. Att detta jubileumsnummer innehåller så mycket text på svenska beror givetvis på att texten löper lättast, då redaktören skriver på sitt modersmål. En annan viktig orsak är att Svenska Kulturfonden bidragit med ett stipendium för ändamålet. Dessutom är det tänkt att tidningen, som trycks i en större upplaga än vanligt skall fungera som information till personer som ännu inte lärt sig esperanto, varför den även har ovanligt mycket text på finska.

Carola Antskog

La Espero

Movo de marŝo.

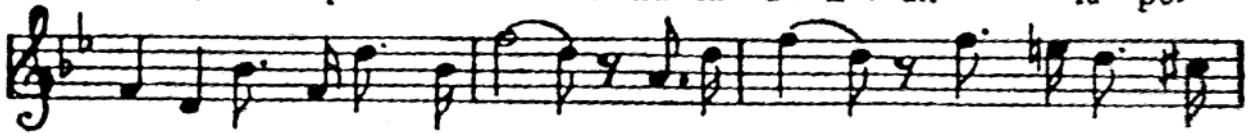
F. de Ménil
Teksto de d-ro L. L. Zamenhof

1. En la mond : on ven : is nov : a
2. Sub la sankt : a sign : o de l'Es :
3. Sur neŭ : tral : a lingv : a fun : da :

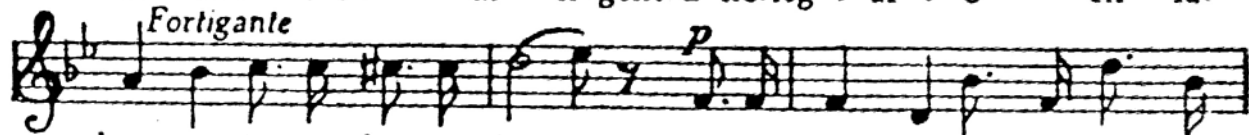
sent : o, tra la mond : o ir : as fort : a vok : o; perflug : s
per : o, kolekt : iĝ : as pac : aj ba : tal : ant : oj, kaj ra :
ment : o, kom : pre : nant : e u : nu la a : li : an la po :

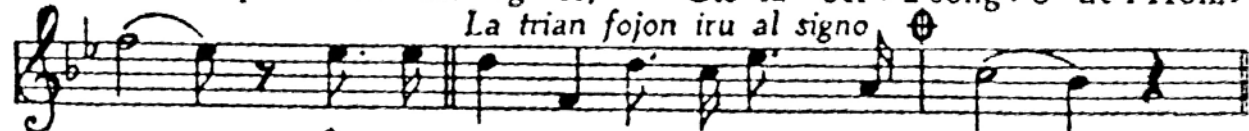
il : oj de fa : cil : a vent : o nun de lok : oflug : u ĝi al
pid : e kres : kas la a : fer : o per la : bor : o de la Es : pers :
pol : oj far : os en kon : sent : o u : nu grand : an rond : on fa : mis :

lok : o. Ne al glav : o sang : on so : l : fant : a ĝi la
ant : oj. Fort : e star : as mur : oj de mil : jar : oj in : ter
li : an. Ni : a di : li : gent : a koleg : ar : o en la :

hom : an tir : as fa : mi : li : on: Al la mond' : etern : e mi : lit :
la : po : pol : oj di : vid : it : aj, Sed dis : salt : os la obstin : aj
bor : o pac : a ne lac : iĝ : os, Ĝis la bel : a song : o de l'Hom :

ant : a Ĝi pro : mes : as Sankt : an har : mo : ni : on.
bar : oj per la Sankt : a Am : o dis : bat : it : aj.
ar : o por e :

ter : na ben' e : fek : tiv : iĝ : os.

Esperanto-Asocio de Finnlando 1907-2007

Suomen Esperantoliitto ry – Esperantoförbundet i Finland

Programo

Jubilea tago 28.4.2007 en Helsinko

100-vuotisjuhlapäivä – 100-årsjubileumsdag

9.00-12.00

Historia kvizpromeno

Esperantovisailu kaupungilla – Esperantotips på stan
(s. 30)

9.00-13.00

La Esperantooficejo malfermita

– vendas librojn kaj jubileajn poŝtmarkojn

Esperantotoimisto avoinna

– kirja- ja juhlapostimerkkien myyntiä

Esperantokansliet öppet

– försäljning av böcker och jubileumsfrimärken

Siltasaarenkatu 15 – Broholmsgatan 15

tel. (09) 715 538

10.00 kaj 11.00

La Nobelara domo kun esperantlingva ĉiĉerono

Esperantonkielinen opastus Ritarihuoneella

Guidning på esperanto i Riddarhuset

14.00-17.00

Jubilea festo

Juhlavuoden pääjuhla – Jubileumsårets huvudfest

Ritarikatu – Riddaregatan 1

18.30-22.00

Jubilea bankedo

Juhlaillallinen – Jubileumsbankett

Ravintola Pörssitalo

Fabianinkatu – Fabiansgatan 14

Alta Protektanto de la jubilea jaro

Juhlavuoden suojelija
Jubileumsårets beskyddare

Tarja Halonen

Prezidento de la Respubliko

Tasavallan presidentti

Republikens president

La poŝtmarkoj estas vendataj 28.4.2007 je 9-13 en la oficejo, je 13-13.30 en la Nobelara domo (vestiblo). 8-marka kajero kostas 12 eŭrojn. Poŝtaj liveroj post la jubilea tago: aldonu 3 eŭrojn por ekspedo pagante la kajerojn al EAF ĉe Sampo 800017-230825.

Informu viajn konatulojn pri **Historia kvizpromeno**

La historia kvizpromeno estas por ĉiuj kiuj estas en la Helsinko la 28an de aprilo de la 9a ĝis la 12a. Dum tiu tempo en diversaj lokoj en la urbo staras homoj kiuj reprezentas esperantiston de la historio de EAF. En ŝildo estas informoj pri la persono kaj en tiu teksto troviĝas respondo al la tiurilata demando. Krome homoj rajtas diskuti kun la rolulo por certiĝi. Oni povas komenci de iu ajn el la dek lokoj kaj same lasi siajn respondojn al iu ajn. Eblas lasi ilin al la oficejo ankoraŭ unu horon poste, do ĝis la 13a.

Ottakaa tuttavat mukaan!

Esperantovisailu kaupungilla on mieluisa tapa oppia Esperantoliiton historiaa. Kymmenessä eri paikassa on esperantohenkilö eri vuosikymmeneltä. Hänestä on selostus siitä, mitä hän on tehnyt esperantoliikkeessä ja sen ulkopuolella ja ehkä joku pieni yksityiskohta, esimerkiksi että hän aina sanoo “Ne tušu la teknikaĵojn” (Älä kajoa teknisiin varusteisiin).

Tähän liittyy kilpailu missä jaetaan palkintoja (oppikirjoja, Muminvalo, Kalevala, postimerkkejä). Palkinnot lähetetään myöhemmin kotiin, mutta jokainen saa kappaleen tätä lehteä kun hän jättää täytetyn lipun. Se on arvokas siinä mielessä, että sen avulla saa halveman lounaan Amican ravintolasta.

Veikkauslippuja voi saada keneltä tahansa ja jättää kenelle tahansa klo 9 ja 12 välillä. Jättäminen toimistoon on mahdollista klo 13 asti. Ei ole pakko käydä jokaisessa paikassa, riittää siis, että osanottaja puhuu vain yhden roolihahmon kanssa, mutta tietenkin on antoisampaa käydä monessa paikassa. Viisi rastia on keskustassa, neljä Kalliossa ja vielä yksi Ritarihuoneella. Avuksi on kartta, josta paikat ilmenevät. Eri rasteilla voi käydä missä järjestyksessä haluaa. Alla on listattu rastien sijainti ja roolihenkilö. Matkalle keskustan ja Kallion välille saa lipun halvalla ainakin Nino Runebergiltä ja toimistosta.

Esperantotips på stan

Att Esperantoförbundet existerar kommer att synas på olika håll i Helsingfors under förmiddagen den 28 april. Genom att delta i tipstävlingen kan man lära sig en hel del om språket och om förbundets historia. Dessutom utlottas priser mellan alla deltagare och då kupongen lämnas in får man en tidning som ger rätt till rabatt på maten i Fazer Amicas matställen på sjätte våningen i Stockmanns.

1907 Nino Runeberg: Norda Esplanado
39, Pohjoisesplanadi 39

1919 Heino Pätiälä: Preĝejo de Kallio,
Kallion kirkko, Berghälls kyrka

5 Nino Runeberg La Polusstelo Erkki Melartin

Movo de marŝo

T. I. Fi-de-le bri-las la Po-lus-ste-lo tra noktaj nu-boj en la zi--

B. I. -e-lo. Kaj ti-al bri-las al ni sen fa-lo ne es-ting-eb-la la i-de-a-

lo: An-taŭ-en, ge fra-toj, pro sankta Es-pe-ro, an-taŭ-en pro pa-co en

pero rit. (ad libit.) Dediĉita al Finlandaj esperantistoj

a-mo kaj ve-ro!

Fidela montras la Polusstelo
la rektan vojon al sankta celo,
nedisigeblaj en la batalo
ni ŝiuj staros pro l' idealo:
antaŭen, gefratoj, pro sankta espero,
pro homa frateco en amo kaj vero!

1922 Albin Sandström & Vilho Setälä:

Nobelara domo, Riddarhuset,
Ritarikatu 1

1935 Hugo Salokannel: stacidomo

survoje al Turku, rautatieasema,
järnvägsstationen

1948 Tyyne Leivo-Larsson: statuo de

Paasikivi, Mannerheimintie/Salomonkatu

1959 Eija Salovaara: statuo de Kalevala,

Lönnrotinkatu 5-7

1969 Irja Klemola: Hakaniemen virastotalo,

Toinen linja 4, Andra linjen 4

1975 Oskari Lehtivaara: blindula domo,

Pengerkatu 11, Terrassgatan 11

1980 Tuomo Grundström: Kamppi êe la

pordo al busoj irontaj al Raŭmo,

kaukoliikenneterminaali, fjärrtrafik

1995 Jukka Pietiläinen: la oficejo,

Siltasaarenkatu 15, Broholmogatan 15

Jubilea festo de la 100-jara Esperanto-Asocio de Finnlando

en la Nobelara domo

Suomen Esperantoliitto ry:n 100-vuotisjuhlavuoden pääjuhla Ritaribuoneella
100-årsjubileumsårets huvudfest för Esperantoförbundet i Finland på Riddarhuset
Ritarikatu 1 – Riddaregatan 1

La 28an de aprilo 2007

je 14.00-17.00

Programgvidanto: Harri Laine

Arta enkonduko

Timo Väänänen, elektra kantelo, Päivi Järvinen danco

Bonvenigaj vortoj

Anna Ritamäki, prezidanto de Esperanto-Asocio de Finnlando

Jubilea tosto

Bona vento – bona humoro (Hyvää tuulta)

Raimo Tanskanen, piano

Oficialaj salutoj

Mondonaskiĝo (Maailman synty) de Kalevala

Väänänen, Järvinen

Festparolado

Doktoro Renato Corsetti, prezidanto de Universala Esperanto-Asocio

La Polusstelo, teksto Nino Runeberg, muziko Erkki Melartin

Steletana triopo (Raimo Tanskanen, Arvo Karvinen, Aatu Moilanen)

Rememora momento

Kafo kaj jubilea kuko

Jubilea skatolo

Tulan, tulan, tuli tuli tei & Sur altaĵo (Kalliolle kukkulalle)

Steletana triopo

Historia parado

Gvidas Carola Antskog

Libera tribuno

Antaŭanoncoj al Harri Laine, tel. 050 301 3969, harri.laine@iki.fi

Aera kantelo

Väänänen, Järvinen

Honorigoj

La Espero

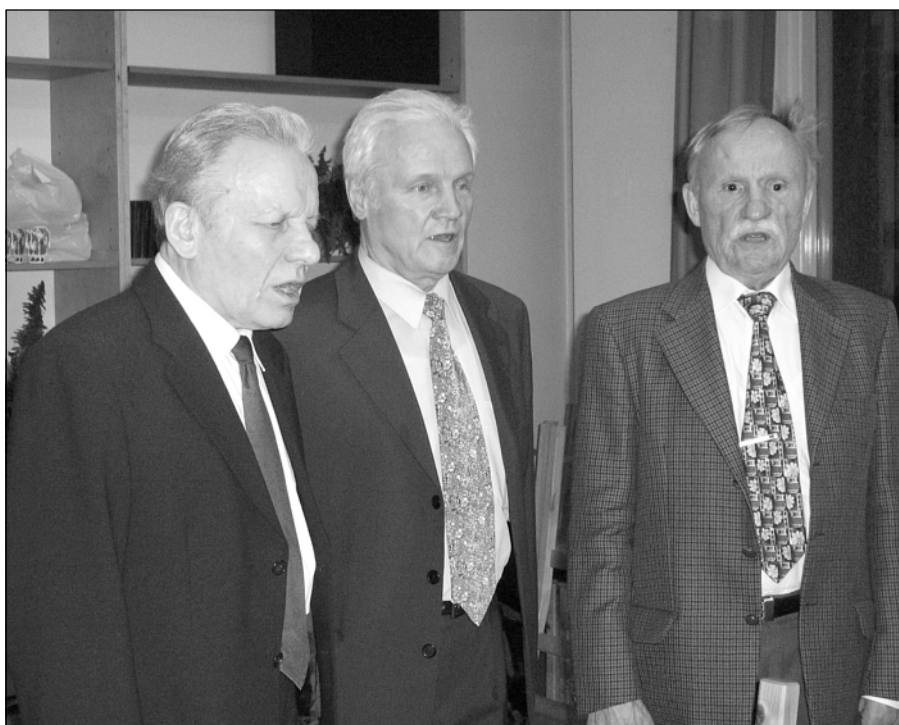
Anna Ritamäki

Timo Väinänen

Päivi Järvinen

Steletana triopo: Tanskanen, Karvinen, Moilanen

Renato Corsetti

Jubilea bankedo

Restoracio Pörssitalo
Fabianinkatu 14

28.4.2007 je 18.30-22

MENUO

Entreo

Mango-salikokosalato kaj flamkuirita koregono

Ĉefa plado

Kradrostita ansera brusto spicita per rosmareno,
krema sorpobera sauco, kukurbeto-batato pasteĉo

Deserto

Pomosalato kardamome parfumita kaj cidonioŝorbeto

Kafo

Trinkaĵoj

Bonveniga tosto, kun entreo kaj ĉefa plado vino aŭ alia trinkaĵo laŭ elekto
Trinkaĵoj aĉeteblaj post la vespermanĝo.

KVARTETO VIRTA

*La bankedajn gastojn distros la
Virta-kvarteto konsistanta el
Anna Grundström, violonĉelo,
Pauliina Ylinen, 1-a violono,
Saara Ertamo, 2-a violono kaj
Jenni Korteniemi, aldo.*

Anna Grundström

Suomen Esperantoliiton jäsenjärjestöt

Muutokset ja lisäykset osoitteistoon: Ilkka Santtila, Fleminginkatu 12a A 16, 00530 Helsinki, s-posti ilkka.santtila@welho.com.

Suomen Esperantoliiton paikallis- ja jäsenjärjestöt:

- ♦ Helsingin Esperantoseura / Esperanto-klubo de Helsinki, Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki. www.esperanto.fi/helsinki jukka.p@esperanto.fi (Jukka Pietiläinen)
- ♦ Iisalmen Esperantoklubi / Esperantoklubo de Iisalmi, (Onni Kauppinen) Uudispihantie 298, 74100 Iisalmi. ☎ 0500 813 530 onni.kauppinen@pp.inet.fi
- ♦ Jyväskylän Esperantokerho / Esperantoklubo de Jyväskylä (Seija ja Kari Kettunen), Keihäsmiehenkatu 3, 40630 Jyväskylä. ☎ (014) 254 609 kari.kettunen@pp1.inet.fi
- ♦ Lahden Esperantokerho / Esperantoklubo de Lahti, (Martti Pennanen) Kalliomaankatu 10, 15150 Lahti. martti.pennanen@phnet.fi
- ♦ Oulun esperantoseura / Esperanto-societo de Oulu ry, (Olli Pajula) Salamakuja 4 as 2, 90420 Oulu. <http://esperantooulu.info/> olli.pajula@baanamail.fi
- ♦ Salon Esperantoseura / Esperantoklubo de Salo (Eero Saari) Kössinkatu 2 as 7, 24100 Salo. ☎ (02) 735 6130
- ♦ Esperantoseura Antaŭen ry. / Esperantosocieto Antaŭen, Satakunnankatu 30 C 6, 33210 Tampere. (Markku Saastamoinen, Siukolantie 9 H 12, 33470 Ylöjärvi. ☎ 050 327 8528 markku.saastamoinen@jippii.fi)
- ♦ Turun Esperanto-yhdistys ry. / Esperanto-societo en Turku, (Tiina Oittinen) Puutarhakatu 26 A 11, 20100 Turku. tiina.oittinen@pp.inet.fi
- ♦ Suomen opettajien esperantoyhdistys / Esperanto-Ligo de Finlandaj Instruistoj, (Carola Antskog) Brokärsvägen 89, 25700 Kimito. cantskog@kolumbus.fi. Tilinro: 445023-283606
- ♦ Sokeiden esperanto-yhdistys Steleto. (Ritva Sabelli) Pietarinkatu 10 D 27, 00140 Helsinki. ☎ (09) 660 651
- ♦ Suomen nuorten Esperantoliitto / Finnlanda Esperantista Junulara Organizo (FEJO) Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki. fejo@esperanto.fi. Tilinro: 563000-2213606

Jäsenyhdistysten jäsenet ovat automaattisesti Suomen Esperantoliiton jäseniä, yhdistykset hoitavat jäsenmaksut liittoon. Liittoon voi myös kuulua henkilöjäsenenä, jolloin jäsenmaksu v. 2007 on 18 e sisältäen Esperantolehden. Nino Runeberg -seuran jäsenmaksu on 36 e. Lisätietoja jäsenyhdistyksiltä ja liiton toimihenkilöiltä.

Lappeenrannassa toimii aktiivinen esperanton harrastajien ryhmä, jolle voi lähettää postia osoitteeseen (Irja Miettinen) Esperantogrupo de Lappeenranta, Yrjönkatu 6-8 A 1, 53600 Lappeenranta.

Hämeenlinnassa on perustettu uusi yhdistys, Verda Kastelo R.Y. – Esperanto-Societo en Hämeenlinna, joka ei vielä ole EAF:n jäsenjärjestö. Yhteystiedot: Markku Sarastamo, Jyrätie 6 a 15, 13500 Hämeenlinna. verdakastelo@gmail.com

Useiden paikkakuntien puhelinluettelosta hakusanan "Esperanto" kohdalta löytyy paikallisten harrastajien puhelinnumeroita. Paikkakuntien yhteyshenkilöistä saa tietoa myös Suomen Esperantoliitolta, aktiivisia harrastajia on mm. Mikkelissä, Raumalla ja Taivalkoskella.

ESPERANTOLEHTI

ilmestyy vuonna **2007**
aperas dum la jaro

Nro	Red.grupo komencas	Limdato	Aperas
3	10.5.	15.5.	5.6.
4	10.7.	15.7.	5.8.
5	10.9.	15.9.	5.10.

Avustajien toivotaan noudattavan edellä esitettyjä aikoja. La redakcio esperas, ke helpantoj atentu la datojn supre.

Ilmoitushinnat ♦ Anonprezoj

Ulkopuoliset mainostajat /

Ekster membraro:	Jäsenet / Membroj:
1/1 sivu/paĝo 100 e	1/1 sivu/paĝo 50 e
1/2 sivua/paĝo 60 e	1/2 sivua/paĝo 30 e
1/4 sivua/paĝo 40 e	1/4 sivua/paĝo 20 e

Sendu la anoncojn aŭ rete al la redaktejo: eaflehti@esperanto.fi aŭ poŝte al la oficejo: Esperantolehti/EAF, Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki.

Al la 100-jara Esperanto-Asocio de Finnlando

*Jen, saluto pro la festo
centjara datreveno
de la lingvo Esperanto
de la hejma lando nia,
ĉar la lingvo de l' espero
el la pola vivlulilo
etendiĝis ankaŭ norden,
dissemiĝis, trovis grundon
inter la prapatroj niaj
sur la kampoj Kalevalaj*

*La iamaj talentuloj
penis forte kaj kuraĝe,
provis ankaŭ elegante
laboradi kaj esperi
por ke kresku kaj prosperu
en la finna lagpejzaĝo
nobla lingvo Esperanto:
“skiis sulkon, rompis branĉojn,
sarkis suprojn, markis padon.”*

*Kaj la nuna vivantaro
niavice kontribuas
kun espero, forta volo,
kredo al la justa solvo.
“Jen la vojo nun atendas,
pado nova pete gestas
al kantontoj kompetentaj,
al pli bonaj, lertaj bardoj
inter la gejunularo,
kiu nun kaj post ni kreskos.”*

Jyväskylä 10.1.2007

Terttu Tyynelä

citaĵoj el Kalevala, trad. J. E. Leppäkoski el Jyväskylä

Seuraava numero ♦ Venonta numero

Seuraava numero ilmestyy kesäkuussa. Jutut 15.5.2007 mennessä EAF:n toimistoon. La venonta numero aperos en junio. Artikoloj ĝis 15.5.2007 al la oficejo de EAF. Osoite/adreso: Siltasaarenkatu 15 C 65, 00530 Helsinki, puh/tel. (09) 715 538, s-posti/rete: <eaflehti@esperanto.fi>.

Pica-Paino Oy, Jyväskylä 2007